

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Гуманітарно-педагогічний факультет
Кафедра філософії та міжнародної комунікації

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

НАУКОВО-ПРАКТИЧНОГО СЕМІНАРУ

«Національна українська ідентичність очима МОЛОДИХ науковців»

09 травня 2024 р.

Шевцова Євгенія
Аспірант 3 року навчання
Спеціальності 032 «Історія та
археологія»
Національний університет
біоресурсів і природокористування
України (м. Київ, Україна)

ВИСВІТЛЕННЯ УКРАЇНСЬКИХ ТРАДИЦІЙ У ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАННЯХ СТАТИСТИЧНИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ КІНЦЯ ХІХ – НА ПОЧАТКУ ХХ СТ.

У кінці ХІХ - на початку ХХ століття значну роль у збереженні та популяризації народних традицій відігравали різноманітні видання, пам'ятні книжки та календарі. Ці друквані матеріали виступали як важливий засіб для передачі культурно-історичної спадщини, релігійних обрядів та народних звичаїв між поколіннями. Вони містили в собі різноманітні етнографічні описи, календарі з релігійними та народними святами та обрядами, що розширювали розуміння та усвідомлення української культури. Крім того, видання та календарі виконували важливу функцію у формуванні національної свідомості та утвердженні національної ідентичності.

Адреса-календар — офіційний довідник, що видавався як централізовано, так і в губерніях та областях Російської імперії окремо, або як частина такого видання як Пам'ятна книжка. Головна задача видання – надати перелік посадових осіб губернських і повітових урядових і громадських установ. Враховуючи популярність серед населення та зручність використання такі видання стали наповнюватись додатковою настільною інформацією щодо проведення ярмарок, релігійний календар та календар державних свят, сільсько-господарський календар, тощо [3].

Українські традиції відображаються у широкому спектрі культурних практик, включаючи релігійні обряди та побутові звичаї. В контексті релігійної обрядовості, християнство займало важливе місце у житті населення Російської імперії, відтінки його практик та ритуалів чітко відображають історичний, соціокультурний та релігійний досвід українського народу. Релігійні свята, такі як Різдво Христове та Великдень, насичені символікою, обрядами та традиціями, які пройшли крізь століття та мають глибокі корені в українській культурі та знайшли своє відображення на сторінках періодичних видань статистичних комітетів кінця ХІХ – на початку ХХ століття. У Пам'ятній книжці та адрес-календарі Катеринославської губернії за 1867 рік знаходимо, наприклад, православно-католицький та вірменсько-григоріанський календар. У таких календарях є позначки про дні святих, дні посту, і, звичайно, про найважливіші християнські свята Різдва та Великодня [4].

Щодо побутового життя та звичаїв, знаходимо інформацію про кількість шлюбів, народження дітей, тощо. Одним із найвідоміших суспільних заходів

є ярмарки, що відіграють значну роль у культурному та соціальному житті України. Ці заходи стали традиційним місцем для обміну товарами та ідеями, а також місцем спілкування, де відбувається збереження та передача культурних, сільсько-господарських та ремісничих знань. Ярмарки, як і в сучасному, так і в історичному контекстах, відіграють важливу роль у формуванні та утриманні традиційних культурних практик, що є ключовим елементом національної ідентичності та спільності. Пам'ятні книжки та адрес-календарі Полтавської губернії складають важливу джерельну базу з розуміння такого явища, як ярмарки, не тільки для регіону, але й для українського суспільства загалом. Видання за 1865 р. містить інформацію кількість запланованих ярмарок у кожному повіті, економічні результати попередніх ярмарок, що розширює наше уявлення про місце цих традиційних заходів у культурі та економіці народу [1].

Додатково, українські традиції демонструються через комплекс сільськогосподарських обрядів, які мають свої коріння в старовинних рільницьких практиках, спрямованих на відзначення початку та закінчення аграрних сезонів. Важливими етапами цього обрядового календаря є святкування Дня святого Василя і Юлія. Селянин кінця XIX – початку XX століття надзвичайно вірив у важливість різних календарів у своєму господарському житті. Він не розпочинав жодних посівних або жнивварських робіт, не звірившись з народними, релігійними та астрологічними календарями. Вірування у сприятливі дні для сівби, обрізки дерев, збирання врожаю та інші сільськогосподарські справи були часто пов'язані з фольклорними та релігійними обрядами. Важливість цих календарів для селянського господарства була важко переоцінити, оскільки вони визначали найкращий час для проведення робіт на полі, що відображалось на успішності врожаю та загальному господарському добробуті. Пам'ятна книжка Харківської губернії на 1863 р. окрім традиційного для такого типу видань релігійного календаря, надає важливу для дослідників інформацію про загальний стан землеробства в регіоні, розвиток цукрової промисловості тощо [2].

Українські традиції, у всій своїй різноманітності, становлять важливу складову національної культури та ідентичності. Релігійні обряди, побутові звичаї, сільськогосподарські традиції та ярмарки, що відбуваються на всіх рівнях суспільства, об'єднують українців різних регіонів та соціальних груп. Спадщина минулих століть, яка передається з покоління в покоління через тексти, обряди, календарі, та різноманітні культурні події, є неоціненним джерелом української самосвідомості та національної ідентичності.

Список джерел і літератури

1. Бодянський, П. (1865). Пам'ятна книжка Полтавської губернії за 1865 рік. Полтава: Типографія Н. Пигуренка, губернське правління. 1318 с.
2. Голяховський, Я. (ред. та секрет. Харківської губерньської статистичної комісії). Пам'ятна книжка Харківської губернії. Харків: Харківська губерньська статистична комісія. 1862 р. 238 с

3. Пам'ятна книжка Київської губернії. 1903 г. – Київ: тип. губ. правління, 1902. – 508 с.

4. Пам'ятна книжка та адрес-календар Катеринославської губернії за 1867 рік. Катеринослав: Типографія губернського правління. 1866 р. 526 с.

*Іващук Максим Володимирович,
аспірант,
Національний університет
біоресурсів і природокористування
України (м. Київ, Україна)*

РОЛЬ МОЛОДІ В ПОЛІТИЧНОМУ ЖИТТІ УКРАЇНИ

Політична система України буде ефективною та прогресивною у тому випадку, коли усі громадяни суспільства будуть включені в її політичне життя. Особливо це стосується молоді: якщо молоді люди позбавлені виборчих прав або відсторонені від політичних процесів, тобто значна частина населення не має права голосу чи впливу на політичні рішення, які впливають на життя країни - це сприяє підриву ефективності політичної системи.

Для того, аби в довгостроковій перспективі створити умови процвітання нашої політичної системи, важливо, щоб молоді люди брали участь в офіційних політичних процесах і мали право голосу у формуванні сьогоденної та завтрашньої політики. Інклюзивна участь у політичному житті є не лише основним політичним і демократичним правом, але й має вирішальне значення для побудови стабільних і мирних відносин суспільства у розробці політики, яка відповідає конкретним потребам молодих поколінь. Для того, щоб молоді люди були належним чином представлені в політичних інститутах, процесах прийняття рішень, і, зокрема, на виборах, вони повинні знати свої права та отримати необхідні знання та спроможність брати активну участь на всіх рівнях творення політики.

Держава повинна бути зацікавлена у створенні вільного доступу молоді до політичних інститутів та можливості громадянам долучатися до політичних процесів держави. Адже якщо існують перешкоди для участі у формальних та інституціоналізованих політичних процесах - молоді люди можуть швидко відчутти себе позбавленими можливостей та втратити хист проявляти політичну активність, оскільки це створить враження, що їх голоси не будуть почуті і не будуть сприйняті серйозно. Також це сформує наступну проблему, коли політики втрачають необхідність реагувати на прагнення молодих людей, оскільки ті не проявляють ініціативи та не виявляють своєї позиції. Це, у свою чергу, призводить до того, що молоді люди дедалі більше

відсторонюються від участі в ухваленні рішень або в дебатах щодо ключових соціально-економічних і політичних питань.

У країнах Європейського Союзу залучення молодих людей до офіційних політичних процесів є надзвичайно важливим. Оскільки активний внесок молодих людей втілює в життя демократичні цінності, що унеможлиблює створення авторитарних практик. Задля допомоги та підтримки молодих людей і молодіжних об'єднань, які беруть участь у громадській та політичній сфері, було створено «Переглянуту Європейську хартія участі молоді у місцевому та регіональному житті» [1]. Вона була ухвалена Конгресом місцевих і регіональних влад Європи у травні 2003 р. У ній зібрані принципи, методи та настанови для покращення участі молоді в прийнятті рішень на різних рівнях. А також головні вимоги, які повинні дотримуватися для ефективного залучення молодих людей до політичного життя держави.

Якщо ми розглянемо політичну історію України, то можемо дійти висновку, що саме молоді люди та студентство ставало до боротьби за свої цінності, національну ідею, незалежність та очолювали протести, які призводили до усунення авторитарних режимів від влади. Яскравим прикладом є подія листопада 2013 року, коли на Майдан Незалежності вийшли кілька сотень людей, які вимагали підписати Угоду про асоціацію з ЄС та організували масштабний студентський страйк. Саме побиття студентів у ніч на 30 листопада було одним із переломних моментів, що перетворив протест зі студентського в протест всеукраїнський. Протести, які спочатку отримали назву «Євромайдан», переросли в Революцію Гідності, що призвела до втечі президента Віктора Януковича з країни [2].

Саме молодь є активною ланкою політичного життя держави і її потрібно залучати до процедур прийняття політичних рішень. Важливим аспектом тут також є високий рівень освіти у державі та розвинуте критичне мислення серед громадян. Оскільки, популярна колись фраза «я поза політикою» може бути одним із прикладів браку критичного мислення, сліпої довіри до чинної системи і відсутності бажання проявляння будь-якої політичної активності. Яскравим прикладом є політика колись існуючого Радянського Союзу. У тоталітарній державі була впроваджена практика переслідування, розстрілювання та вбивства політичних активістів. На той момент «бути в політиці» - означало наражати себе та свою сім'ю на небезпеку. Таким чином тоталітарна держава мінімалізувала можливість повалення влади [3].

Підсумовуючи усе вищесказане, можу дійти до висновку, що роль молоді є дуже ваговою у політичному житті України. Оскільки саме молодь прагне відстоювати свої інтереси та створює інноваційні ідеї задля покращення свого майбутнього життя в країні. Держава повинна дослухатися до молоді і чути їх голоси при впровадженні політики. Важливим аспектом для цього є хороша освіта молодих людей та формування у них критичного мислення.

Література:

1. «Переглянута Європейська хартія про участь молоді в місцевому та регіональному житті» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://rm.coe.int/168071b58f>
2. «Молоді, зятяті і завзяті: як студенти творили українські революції» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://espresso.tv/molodi-zatyati-i-zavzyati-yak-studenti-tvorili-ukrainski-revolyuitsii>
3. Подкаст «Про критичне мислення, «я поза політикою» та теорії змов», Ірина Виговська [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.village.com.ua/village/knowledge/podcast/339419-ya-nichogo-ne-virishuyu-yakimi-lyudmi-zruchno-manipulyuvati-i-scho-treba-znati-schob-ne-potrapiti-na-gachok>

Чемер Софія Павлівна,
*Студентка спеціальності «Міжнародні відносини,
суспільні комунікації та регіональні студії»*
Гольцов Андрій Геннадійович,
*д. політ. н.,
Національний університет
біоресурсів і природокористування
України (м. Київ, Україна)*

СУЧАСНІ ВИКЛИКИ УКРАЇНСЬКІЙ НАЦІОНАЛЬНІЙ ІДЕНТИЧНОСТІ

Сучасні виклики українській національній ідентичності можна розділити на кілька ключових аспектів. Перший виклик стосується історичної пам'яті, включаючи сприйняття історичних подій, таких як Голодомор, Друга світова війна та відносини з Росією. Другий аспект - це мовна політика. Питання про статус української мови і її використання в різних сферах життя залишається актуальним. Третім викликом є глобалізація, яка впливає на українську культуру та ідентичність через глобальні культурні та соціальні тенденції. Економічні виклики, такі як бідність, безробіття та міграція, є четвертим аспектом. Вони можуть підривати національну ідентичність через втрату довіри до держави та відчуття соціальної справедливості. П'ятим викликом є політичні та соціальні конфлікти, такі як ситуація в окупованих територіях та відносини з міноритетами. Нарешті, екологічні проблеми, такі як зміна клімату та забруднення навколишнього середовища, стають шостим викликом, який може впливати на національну ідентичність через спільне відчуття екологічної кризи (Суський, с. 11-13).

Для зміцнення української національної ідентичності важливо працювати над консолідацією суспільства, розвивати освіту та культуру, а також активно взаємодіяти з міжнародним співтовариством на основі принципів суверенітету та демократії. Сучасні виклики українській національній ідентичності включають ряд аспектів, які потребують уваги та

розв'язання. Першим важливим аспектом є інформаційна війна, де дезінформація та фейкові новини з Росії можуть викривати історичні події та впливати на громадську думку. Другим викликом є культурна реформа, яка включає підтримку мистецтва, літератури та інших форм культури для зміцнення національної ідентичності та підтримки культурної спадщини (Пархоменко, с.7).

Технологічний розвиток є третім аспектом. Використання соціальних мереж та інтернет-платформ може сприяти спілкуванню, але також призводить до зростання впливу зовнішніх акторів та кіберзагроз. Четвертим викликом є процес інтеграції з Європейським Союзом, який може змінити економічні, політичні та культурні зв'язки.

Молодіжна політика становить п'ятий аспект. Молодь є ключовим сегментом для формування ідентичності, і ефективна молодіжна політика може сприяти її зміцненню. Соціальні зміни є шостим викликом, оскільки зміни в сімейній структурі та ролях в суспільстві впливають на національну ідентичність. Для відповіді на ці виклики важливо розвивати міжсекторний діалог, залучати громадян до прийняття рішень та зміцнювати демократичні інститути (Безугленко, с. 14).

Для збереження та зміцнення української національної ідентичності необхідна комплексна стратегія, що враховує різні виклики та аспекти. Інформаційна війна вимагає розвитку медіаосвіти та критичного мислення серед населення. Культурна реформа потребує підтримки та розвитку національної культурної спадщини. Технологічний розвиток вимагає захисту приватності та кібербезпеки. Інтеграція з Європою та молодіжна політика можуть стати каталізаторами для позитивних змін, якщо будуть правильно впроваджені та підтримані. Соціальні зміни в суспільстві потребують адаптації традиційних цінностей до нових реалій. Основними напрямками відповіді на ці виклики є розвиток громадянського суспільства, зміцнення демократичних інститутів, активна участь громадян у прийнятті рішень та підтримка міжсекторного партнерства. За умови правильного підходу та співпраці можливо створити стійке та живе співіснування різних елементів української ідентичності, яке буде відповідати сучасним викликам та потребам суспільства.

Список використаних джерел:

1. Суський В. (2021). Сучасні виклики та перспективи розвитку української національної ідентичності. Інститут політичних і етнічних досліджень ім. І. Ф. Драганчука НАН України, с.18
2. Пархоменко О. (2020). Виклики формування української національної ідентичності в умовах глобалізації. Київський національний університет імені Тараса Шевченка, с.12
3. Безугленко І. (2019). Інформаційна війна та її вплив на українську національну ідентичність. Національний університет "Львівська політехніка", с.15

*Шабатина Анастасія Володимирівна,
студентка 2 курсу, групи Право-2203,
юридичного факультету,
Науковий керівник: канд. філос. наук, доцент
кафедри філософії та міжнародної комунікації
Лауга О. Д.
Національний університет біоресурсів
і природокористування України
м. Київ.*

ВПЛИВ РЕЛІГІЇ НА ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ

Національна ідентичність, що формується на основі релігійних цінностей та механізмів актуалізації релігійної свідомості як вираження певного світовідчуття того чи іншого етнічного утворення постає втіленням певних надій і сподівань, котрі не здійснилися у світі реальних суспільних відносин, зокрема, ідеалів суспільного устрою і соціальної справедливості. Тому релігійна ідентичність є не тільки захисним психологічним механізмом, але й одним із способів духовної орієнтації в сучасному світі. “Це завжди спосіб усвідомлення світу”, “своєї” духовної орієнтації у співвіднесеності з “іншим” контекстом духовності. Історія релігій світу красномовно демонструє можливість і навіть корисність взаємопроникнення високих зразків релігійної духовності. [1, с. 259]

Досліджуючи вплив релігії на процес формування національної ідентичності українців, у своїх працях науковець С. Томашівський, зокрема, торкається питання поширення християнства в Київській Русі. Він зазначає, що коли у Східній Європі сформувалася Київська Русь як держава, то із самого початку вона почала будуватися на християнських принципах. У цей час, між католицькою і візантійською церквами різниця була чисто умовна. Та згодом, зазначає вчений, ці взаємини почали руйнуватися. Їх джерелом стали “деструктивні сили”, які призвели до розпаду християнського світу. Унаслідок цього було утворено окремих релігійно-культурний світ Сходу як антитезу Заходу. [2, с. 50] Науковець стверджує, що російська і українська православні церкви є різні за своєю суттю. Коли московська церква була зовсім залежна від держави, українська церква досягнула й отримала в чужій – католицькій – державі Литві й Польщі значний ступінь релігійної свободи. Московська ідеологія, твердила тоді, “що буцім-то православ’я, то первісна історична релігія Руси-України, і що ідея церковного зв’язку з Римом чужа й суперечить нашій національно-церковній традиції”. “Прагнення мати національну церкву таке ж давнє, як і сама нація”. І всупереч російській, українська православна церква завжди була доступна для впливів західноєвропейської культури. Це суперництво, що виникло між двома церквами, як зазначає дослідник, призвело до того, що московський митрополит почав називати себе патріархом, “...сим то хотіла московська церква здобути раз на все перевагу

над Києвом”. Коли у 1654 р. більша частина України перейшла від Польщі до Москви, то в цей час відбувалися зміни й у церковних відносинах. Ведучи мову про відокремленість Галичини від Східної України, С. Томашівський зазначає, що саме це і стало причиною належності її до культурних взірців європейської цивілізації, і насамперед до католицької церкви візантійського обряду. [2, с. 51]

Вплив радянського періоду історії України на національну та конфесійну ідентичність був двояким: з одного боку – репресії, уніфікації, знищення ідентичностей, а з іншого – певне конструювання національної ідентичності, об’єднання всіх українців в складі однієї, бодай навіть соціалістичної держави. На радянському етапі Церква не могла брати серйозної участі у процесі творення української ідентичності. Єдиним сильним народно – релігійним анклавом, де ці елементи продовжували зберігатися, стали приєднані до Руської православної церкви, але не абсорбовані нею греко – католицькі парафії. У боротьбі із зовсім не гіпотетичною «уніатською загрозою» галицьким парафіям дозволялося зберігати традиційні українські риси. Незрівнянно менше порушені радянською модернізацією Галичина, Волинь, Закарпаття та Буковина зберігають сильні елементи традиційної аграрної культури з яскравою етнічною конотацією, в якій особливе місце належить храму і священнику. Але до цього слід зауважити, що саме об’єднання різних регіонів з різною історичною долею спричинило до національно – конфесійного розколу України, а названа еліта виявилася дуже зацікавленою в цьому розколі, що й спричинило кризу конфесійно-національної ідентичності українців та загальмувало творення сучасної української нації. [3, с. 107]

В незалежній Україні міжправославне протиріччя дуже швидко стало конфліктом ідентичностей. Причому це не тільки конфлікт між українською й неукраїнською ідентичністю, але й, скажімо, виразної української ідентичності з невиразною, що намагається ототожнитися з православною культурною спільністю, стати «просто православною» й тим самим щасливо уникнути відповіді на хворобливе питання про «фінальну колективну ідентичність», про приналежність до певного етносу. Однак реалізація в рамках однієї церковної організації стратегії «подвійної лояльності», що стала інструментом подолання кризи ідентичності не для одного покоління 117 представників українських еліт, залучених у будівництво Росії, але не охочих остаточно розчинитися в ній, виявилася неможливою. [3, с. 116]

Отже, сучасна конфесійна та національна ідентичність українців сформувалася протягом тривалого періоду, під впливом колонізаційних народів. Польська експансія сприяла формуванню української нації та греко-католицької ідентичності. У той же час, російський вплив призвів до деетнізації та денаціоналізації українства, створивши так зване "малоросійство" та призвівши до амбівалентності української ідентичності. Крім того, російська експансія універсалізувала українське православ'я, що більше не могло вважатися частиною національної ідентичності.

Література

1. А. Ц. Сінцький. Релігійний фактор у формуванні національної ідентичності українства. Серія “Історичне релігієзнавство”. 2012. С. 259.
URL:http://ir.polissiauniver.edu.ua/bitstream/123456789/7999/3/NZ_2012_6_255-263.pdf.
2. М. Щербата. Вплив релігії на процес формування національної ідентичності українців та особливості його відображення у працях с. Томашівського. Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку. 2009. С. 50–51.
URL:<http://dspace.nbuiv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/25695/10-Scherbata.pdf?sequence=1>.
3. Ю. Мателешко. Національна та конфесійна ідентичність українців в роки незалежності. 2017. С. 107–116.
URL:https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/11786/1/nacionalyna_ta_konfesiyna_identychnisty.pdf.

*Левченко Леонід Костянтинович,
студент 4 курсу, групи СПГ2001*

ННІ Лісового та Садово-паркового господарства

Науковий керівник:

Лаута Олена Дмитрівна

Національний університет

біоресурсів і природокористування

України (м. Київ, Україна)

ОСОБИСТІ ВИКЛИКИ В УКРАЇНСЬКІЙ НАЦІОНАЛЬНІЙ ІДЕНТИЧНОСТІ

Актуальність теми. Питання української національної ідентичності набуло особливої гостроти внаслідок війни з Росією, яка розпочалася 24 лютого 2022 року. Ця війна змусила багатьох українців глибоко переосмислити своє ставлення до власної ідентичності, цінностей та місця в світі. З одного боку, війна згуртувала українців та підкреслила важливість єдності та спільної мети. З іншого боку, вона також загострила існуючі суперечності та розкрила нові виклики, з якими стикається українська національна ідентичність.

Виклад основного матеріалу. Українська національна ідентичність стикається зі значними викликами, які формуються під тиском зовнішніх агресій та внутрішніх трансформацій. Вони вимагають від українців не лише розуміння свого місця в світі, але й активної участі у формуванні своєї ідентичності.

Першим із ключових викликів є захист національної культури і мови у контексті військового конфлікту з росією. Відчуття загрози національній безпеці спонукає громадян до єднання та активізації волонтерського руху, спрямованого на підтримку армії та постраждалих регіонів. Ця активність

також включає збереження культурних традицій, що стають формою опору агресору та способом підтримки національного духу. Згуртованість українського суспільства навколо ідеї захисту своєї самобутності виступає важливим чинником зміцнення національної ідентичності в умовах збройного протистояння. [1]

Економічна нестабільність є другим важливим фактором, що впливає на особисті виклики українців. Зростання безробіття, інфляція та зниження життєвого рівня змушують багатьох громадян шукати кращої долі за кордоном. Еміграція, з одного боку, відкриває нові можливості, але з іншого - ставить під загрозу збереження національної ідентичності через втрату тісного зв'язку з рідною культурою. Боротьба з цією проблемою відбувається через створення українських громадських організацій за кордоном, що допомагають утримувати культурні та мовні традиції. [2]

Третім аспектом є політична нестабільність і корупція, які підривають довіру до державних інституцій. Відсутність чіткої політичної стратегії та ефективності у владних структурах веде до зниження активності громадян у політичному житті. Натомість спостерігається зростання громадянського суспільства, яке через різноманітні форми самоорганізації та акції протесту намагається вплинути на позитивні зміни в країні. [3]

Серед інших особистих викликів можна виділити психологічні наслідки військових дій та соціально-економічної кризи, які можуть мати серйозний вплив на загальну стійкість суспільства. Зростання рівня тривожності та депресії породжує не лише індивідуальні проблеми, а й ставить під загрозу успішний процес відновлення та розвитку країни. Розвиток психологічних служб та систем підтримки є критично важливим кроком для забезпечення психічного здоров'я нації, адже це є основою для подальшого успішного відродження українського суспільства. [4]

Висновки. Особисті виклики в українській національній ідентичності є багатограними та складними. Вони пов'язані з пошуком балансу між локальною та глобальною ідентичністю, визначенням місця української мови, боротьбою зі стереотипами та подоланням травм минулого.

Ці виклики не можна вирішити швидко та легко. Вони потребують наполегливої роботи, єднання українців, активної позиції та чіткого розуміння цінностей, які об'єднують українську націю.

Війна з росією стала каталізатором для переосмислення української національної ідентичності. Вона змусила українців глибоко переосмислити своє ставлення до власної історії, культури та цінностей.

Перемога України у цій війні стане не лише перемогою над агресором, але й перемогою української національної ідентичності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Зеленський В. Боротьба за ідентичність: Україна в контексті міжнародних відносин / В. Зеленський. – Київ : Університет Києво-Могилянська академія, 2021. – 208 с.
2. Гончаренко С. Вплив еміграції на національну ідентичність українців / С. Гончаренко. – Львів : Астролябія, 2019. – 174 с.

3. Петришин О. Соціально-економічна криза і національна ідентичність / О. Петришин. – Харків : Фоліо, 2020. – 196 с.

4. Білецький А. Психологічні виклики в умовах конфлікту: досвід України / А. Білецький. – Одеса : Одеський національний університет, 2022. – 143 с.

*Отрошко Олена Володимирівна,
старший викладач кафедри фізичного виховання,
Національний університет*

*біоресурсів і природокористування
України (м. Київ, Україна)*

ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ ЗАСОБАМИ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ ІГОР ТА ЗАБАВ

Одним із основних культурних надбань будь-якої країни є народна гра, яка відображає характер, побут та звичаї суспільства. Українські народні ігри та забави – це найбільший виховний скарб, який залишили нам наші діди та прадіди. В них відображаються звичаї українського народу, їх побут та світогляд.

Своїм корінням українські народні ігри сягають ще часів язичників, які жили в тісних взаємозв'язках із природою та щиро вірили, що є боги, які правлять світом, врожаєм, погодними умовами і особливо шанували тих, від кого очікували добробуту та щастя. Прихід весни зустрічали веснянками, в яких поєднувались хорові пісні з іграми і танцями. Перехід Сонця з літа на осінь знаменувало свято Івана Купала – день «великого очищення вогнем». Ігри та забави присвячувались: Матері-Землі; богу грому та блискавки – Перуну; богу сонця – Ярилі та іншим. За допомогою уславлення божеств піснями, танцями та іграми, люди сподівалися задобрити оточуючу природу і таким чином забезпечити собі врожайність, достаток та благополуччя.

Із плином часу обрядові дієства наших предків утратили своє божественне значення, а від них залишились тільки ігри та забави для молоді. Будь-які святкові зібрання дорослих і дітей супроводжувались іграми, піснями та хороводами. Участь у них давала можливість відпочити від повсякденних клопотів, наповнювала їх вірою в світле майбутнє і об'єднувала в громади. Кожна народна гра чи забава має свої специфічні функції та мету, розвиває фізичні і моральні якості та почуття патріотизму.

Яскравим прикладом сезонних народних ігор є веснянки, адже весна – це мальовнича пора року, коли все квітне, зеленіє та оживає після зимового сну. Їй присвячено сотні творів відомих поетів, письменників та митців. Одним з них є українська народна пісня «Десь тут була Подоляночка». Цю пісню-веснянку співали у поєднанні з хороводною грою, що була популярною на Поліссі і називалась «Подолянка». В цю гру традиційно грали дівчата,

водили хороводи та співали пісню. В різних регіонах України текст пісні та танцювальні рухи могли дещо відрізнитись але її сенс залишався незмінним.

Історично, текст пісні «Десь тут була Подоляночка» був присвячений старовинному божеству, якого звали Вдолляночкою – богу води. Його походження тягнеться своїм корінням до часів енеоліту та віруванням, які існували на теренах західноукраїнських та волоських земель. Згодом його справжнє ім'я та суть забулись, проте традиції, які з ним пов'язані, залишились і знайшли своє відображення в пісні-веснянці, де згадане божество символізує молоду дівчину, яка уособлює жіночу красу, що співіснує з красою природи.

За правилами гри, дівчата утворюють коло на площі біля церкви, лузі чи лісовій галявині та беруться за руки. До нього заходить обрана дівчина у вінку з квітів і коло починає рухатись, співаючи. Спочатку, дівчата співають дуже тихо і поступово підвищують гучність, та вкінці – дуже голосно. Дівчина, що в середині кола, виконує рухи, відповідно до дівочого співу:

«Десь тут була Подоляночка,
Десь тут була молодесенька.
Тут вона сіла, Тут вона впала,
До землі припала, Личка не вмивала,
Бо води не мала.
Ой устань, устань, Подоляночко,
Ой устань, устань, молодесенька,
Вмий своє личко, личко біленьке.
Біжи до Дунаю, бери молоденьку.
Бери ту, що скраю!».

Далі, «Подоляночка» обирає когось з кола та стає на її місце і дійство починається заново. Дівоче коло символізує Сонце, дівчина «Подоляночка» - Весну, яка пробуджує землю від зимового сну. Пробудження землі супроводжувалося вмиванням водою. Також, в іншій варіації гри-веснянки «Подоляночці» пропонували підв'язати панчохи та пострибати:

«...Промей собі очки, Підв'язи панчошки,
Возьмесья у бочки, Поскачи у скочки...».

Виховання молодого покоління для кожної країни – це одна з найважливіших складових національної культури. В умовах військової агресії та трагічних подій в нашій державі, відродження та популяризація українських народних ігор та забав є тією ланкою, яка здатна об'єднати та згуртувати суспільство, відродити значення народних звичаїв та традицій, а головне – виховати патріотизм та любов до Батьківщини.

Література:

1. Рухливі ігри та забави з методикою викладання: тексти лекцій з дисципліни «Рухливі ігри та забави з методикою викладання» для студентів освітнього ступеня «бакалавр» галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» спеціальності 017 «Фізична культура і спорт» / Уклад. Отрошко О.В. Київ : НУБіП України, 2023. 50 с.

2. <https://virshi.top/virsh/des-tut-bula-podolyanochka/>

*Севідов Вячеслав Ігорович,
Студент 1 курс, ІСТ 230126,
Національний університет*

біоресурсів і природокористування

України (м. Київ, Україна

МОВА ЯК КОМПОНЕНТ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ

Мова - це не лише засіб спілкування, але й ключовий компонент формування та збереження національної ідентичності. У цій доповіді ми детально розглянемо роль мови у формуванні і утриманні національної ідентичності, а також вплив мовної політики та глобалізації на мовну ідентичність у різних країнах світу.

Мова, як складова культури, відображає історію, традиції та цінності народу. Вона створює унікальну спільноту, об'єднану спільною мовою спілкування. Протягом століть мова виступала не лише як засіб передачі інформації, але й як символ національної самосвідомості, гідності та ідентичності.

Кожна мова несе у собі унікальну культурну спадщину. Вона відображає спосіб мислення, систему цінностей та соціальні відносини народу. Наприклад, японська мова відома своєю ввічливістю та різними формами звертання, що відображає особливості японської культури.

Мова також є носієм літературних шедеврів, фольклору та народної мудрості, які формують колективну свідомість народу. Наприклад, творчість Тараса Шевченка та Івана Франка стала символом української мовної та національної ідентичності.

Мова впливає на формування особистої та колективної ідентичності. Вона стає основою самоідентифікації, допомагаючи людині відчувати себе частиною певної спільноти. Укріплення мовної ідентичності сприяє збереженню культурної спадщини та утвердженню національного гордості.

Наприклад, каталонська мова для жителів Каталонії не просто засіб спілкування, вона є символом боротьби за культурну та політичну автономію регіону. Через мову каталонці виражають свою ідентичність та відстоюють свої права.

Державна мовна політика грає важливу роль у формуванні мовної ідентичності. Вона визначає офіційний статус мови, регулює її використання у сферах освіти, медіа та адміністративного спілкування. Мовна політика може бути спрямована на зміцнення або послаблення мовної ідентичності.

Наприклад, в Україні прийнято закони, що захищають статус української мови як офіційної. Це сприяє збереженню та розвитку української мовної ідентичності та сприяє утвердженню національної гідності.

Однак, мовна політика також може викликати дискусії та конфлікти, особливо у багатомовних суспільствах. Питання про захист мовних меншин,

офіційний статус мов та білінгвізм можуть стати предметом гострих політичних дебатів та конфліктів.

У сучасному глобалізованому світі питання мовної ідентичності набувають нового звучання. З одного боку, глобалізація сприяє поширенню англійської як мови міжнародного спілкування, що може зменшувати значення мов національних меншин.

З іншого боку, глобалізація також підтримує розвиток мовних прав людей, що відстоюють свою мовну ідентичність у контексті світових тенденцій. Важливою стає здатність суспільства адаптуватися до глобальних викликів, залишаючись вірним своїм мовним традиціям та одночасно відкритим для міжнародного спілкування.

Мова виступає ключовим компонентом національної ідентичності, відображаючи історію, культуру та цінності народу. Через мову людина відчуває себе частиною спільноти, вона стає символом єдності та самоідентифікації. Однак, у глобалізованому світі питання мовної ідентичності набувають нового звучання, вимагаючи балансу між збереженням національних мовних традицій та відкритістю до світового спілкування.

Збереження мовної різноманітності та захист мовних прав стають важливими завданнями для сучасних суспільств, що допомагають зберегти унікальність культур та сприяють розвитку багатомовного та багатокультурного світу.

*Град Назар Володимирович,
студент 3 курсу, групи ПО-210016
гуманітарно-педагогічного факультету
Науковий керівник:
Рахманіна Аліна Сергіївна
Національний університет біоресурсів
і природокористування України
м. Київ*

УКРАЇНСЬКА НАЦІОНАЛЬНА СПАДЩИНА У СВІТЛІ СУЧАСНИХ STEM-ДОСЯГНЕНЬ

Молоді українські науковці активно досліджують тему національної ідентичності, пропонуючи свіжі погляди та інноваційні підходи до її розуміння. Аналізуючи історичні наукові джерела, слід зазначити, що, історичні події, такі як Революція Гідності та війна на Донбасі, вплинули на формування української національної ідентичності. Дослідження показують, що ці події сприяли посиленню єдності та самоідентичності українців, а також зростанню патріотичних почуттів [1]. Дослідники вивчають, як мова та культура відіграють роль у формуванні та підтримці української національної ідентичності. Їхні роботи показують, що українська мова та культура є важливими чинниками, які об'єднують українців та відрізняють їх від інших народів [2].

Українська ідентичність, заснована на багатовікових традиціях, культурному спадку та національній свідомості, зберігає непереможну силу та значення для українського народу. Ця ідентичність стала важливим фактором у формуванні національної самосвідомості та єдності, особливо в періоди випробувань та змін [3, 4]. Об'єднуючи ці два аспекти - українську ідентичність та STEM-технології, можна досягти синергії, що сприяє як розвитку країни, так і укріпленню національного самосвідомості.

Молоді науковці досліджують виклики, з якими стикається українська національна ідентичність у 21 столітті, такі як глобалізація, міграція та інформаційна війна. Їхні роботи також пропонують шляхи подолання цих викликів та зміцнення української національної ідентичності [5]. Дослідники вивчають, як соціальні мережі впливають на формування та вираження української національної ідентичності. Їхні роботи показують, що соціальні мережі можуть бути потужним інструментом для поширення інформації про українську культуру та історію, а також для мобілізації людей на підтримку української справи. Дослідження молодих науковців охоплюють широкий спектр аспектів, які впливають на українську національну ідентичність. Революція Гідності 2014 року та війна на сході України розглядаються як поворотні точки, що сприяли посиленню національної єдності, самоідентифікації та патріотичних настроїв. Науковці аналізують, як історична пам'ять та осмислення минулого впливають на сучасне бачення української нації. Досліджується роль української мови як фундаментального елементу національної ідентичності [6]. У наукових дослідженнях аналізується вплив традицій, фольклору, мистецтва та літератури на формування спільних культурних кодів, що об'єднують українців. У працях учених розглядається взаємодія з іншими культурами та питання культурної спадщини [7]. Молоді науковці досліджують, як процеси глобалізації, міграції та інформаційної війни впливають на українську ідентичність. Учені шукають шляхи збереження національної автентичності в умовах відкритого світу та протидії пропаганді. Вивчається потенціал використання цифрових технологій та соціальних мереж для поширення української культури та мобілізації суспільства [8].

Отже, у цьому контексті дослідження з вивчення впливу STEM-освіти та інноваційних технологій на формування української ідентичності має велике значення, оскільки воно відображає не лише сучасні тенденції розвитку, але й майбутнє країни, її громадян і потенціал для власного саморозвитку та успіху.

Література

1. Oseredchuk, O., Mykhailichenko, M., Rokosovyyk, N., Komar, O., Bielikova, V., Plakhotnik, O., Kuchai, O. (2022). Ensuring the Quality of Higher Education in Ukraine. *International Journal of Computer Science and Network Security*, 22(12), 146-152. <https://doi.org/10.22937/IJCSNS.2022.22.12.19>
2. Рацул О. А., Завітренко Д. Г. Кучай О.В. Особливості вербальних уявлень про навколишній світ у дітей дошкільного віку із затримкою

психічного розвитку // Science and Education. – 10`2017/CLXIII. – 2017. – р. 34-40. <https://doi.org/10.24195/2414-4665-2017-10-21>

3. Puhach, S., Avramenko, K., Michalchenko, N., Chychuk, A., Kuchai, O., & Demchenko, I. (2021). Formation of Specialists' Legal Competence in the System of Life Long Education. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*, 13(4), 91-112. <https://doi.org/10.18662/rrem/13.4/472>

4. Кучай О.В. Хмарні технології як провідний інструмент інформатизації вищої освіти // Вісник Черкаського Університету. – 2017.– № 7. – Серія: Педагогічні науки. – С. 47-51.

5. Рахманіна А. С. ЗАСТОСУВАННЯ STEM-ТЕХНОЛОГІЙ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ, ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ МОБІЛЬНОСТІ УЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ Професійний розвиток педагога в умовах інтеграції до європейського освітнього простору: міжнародна академічна та професійна / професійно-педагогічна мобільність / Міжнародна науково-практична конференція. – м. Львів, Інститут права, психології та інноваційної освіти, 26-27 листопада 2021 р., с. 206-209

6. Рахманіна А. С. (2022) STEM-ПІДХІД, ДО РОБОТИ ЗІ СЛОВОМ, ЯК НОСІЄМ ТА ЗНАРЯДДЯМ СВІДОМОГО СТАВЛЕННЯ ДО СВІТУ. Духовний код української ідентичності у вимірі міжкультурної комунікації (до 300-річчя від дня народження Г. С. Сковороди) зб. матеріалів міжнародної наук.-практ. конф., Київ, с. 52-57

7. Рахманіна А.С. (2023) ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА В УМОВАХ ВІЙНИ. Продовольча та екологічна безпека в умовах війни та повоєнної відбудови: виклики для України та світу: мат. Міжн. наук.-практ. конф., секція 4: Якість освіти та гуманітарна наука в умовах війни та глобальних викликів (м. Київ, 25 трав. 2023 р.). Київ, 2023

8. Рахманіна А. С., Кучай О. В. (2023) ОРГАНІЗАЦІЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ЗВО В УМОВАХ ВІЙНИ. *Трансформація системи міжнародних відносин в умовах російсько-української війни*. 23 лютого, 2023, м. Київ, Україна

Вороніна Ольга Іванівна

*Студентка 3 курсу, групи ПО-210016
гуманітарно-педагогічного факультету*

Науковий керівник:

Рахманіна Аліна Сергіївна

*Національний університет біоресурсів
і природокористування України*

м. Київ

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ ІЗ РОЗВИТКОМ STEM-ГАЛУЗЕЙ

На сучасному етапі розвитку суспільства українська ідентичність і STEM-технології - два ключові аспекти, які відображають сучасний розвиток

України та формування її майбутнього. У зміцненні національної самосвідомості та впровадженні інноваційних технологій спільно існують потужні можливості для створення стійкого та конкурентоспроможного суспільства [1, 2]. Українська ідентичність, українство — історично сформована адаптивно-еволюційна система ознак і властивостей, які вирізняють українську людину, спільноту й культуру з-поміж інших аналогічних об'єктів (феноменів) [3].

Національна українська ідентичність очима молодих науковців може проявлятися через їхні дослідження в галузі культури, мови, історії та соціальних практик. Вони можуть вивчати спадщину, традиції та цінності, що формують український нарід, а також вносити нові погляди і інтерпретації на ці питання [4]. Українська ідентичність - це складний та багатогранний концепт, який несе у собі багато шарів значень та відображає унікальність культурного, історичного та соціального досвіду народу. Очима молодих науковців, ця ідентичність відкривається у новому світлі [5, 6].

У дослідженнях учених, які займалися даною проблематикою, зазначено, що молоді науковці, занурені в дослідження української ідентичності, дивляться на неї з різних перспектив. Для деяких це може бути вивченням історії та археології, спрямованим на розкриття та реконструкцію минулих епох. Інші фокусуються на культурі, вивчаючи мову, літературу, мистецтво та фольклор, які втілюють дух народу [7].

Для деяких молодих науковців українська ідентичність представляє собою актуальний соціальний контекст, де вони аналізують сучасні тенденції та виклики, що стикаються українське суспільство, і допомагають зрозуміти, як вони впливають на формування ідентичності [8, 9].

Передові STEM-технології відіграють ключову роль у сучасному світі, прискорюючи технічний прогрес та змінюючи спосіб, яким ми працюємо, навчаємося та взаємодіємо. Українські науковці та інженери активно впроваджують та розвивають ці технології, відкриваючи нові можливості для країни та її громадян [10, 11].

Отже, незалежно від специфіки досліджень, молоді науковці глибоко занурені в аналіз української ідентичності з прагненням досягнення нових відкриттів та розуміння того, що робить український народ унікальним та неповторним.

Література

1. Kuchai, O., Hrechanyk, N., Pluhina, A., Chychuk, A., Biriuk, L., & Shevchuk I. (2022). World Experience in the Use of Multimedia Technologies and the Formation of Information Culture of the Future Primary School Teacher. *International Journal of Computer Science and Network Security*, 22(3), 760-768. <https://doi.org/10.22937/IJCSNS.2022.22.3.100>
2. Біда О.А., Шевченко О., Кучай О.В. Інноваційні технології у фізичному вихованні і спорті // Науковий вісник Миколаївського

національного університету ім. В.О. Сухомлинського. Педагогічні науки: зб. наук. пр. / за ред. проф. Тетяни Степанової. № 3(62). Том 2, жовтень 2018. – Миколаїв: МНУ імені В.О. Сухомлинського, 2018. – С. 19-23. <http://mdu.edu.ua/wp-content/uploads/ped-visnik-62-2018-2-5.pdf>

3. Stratan-Artyshkova, T., Kozak, Kh., Syrotina, O., Lisnevskaya, N., Sichkar, S., Pertsov, O., & Kuchai, O. (2022). Formation of New Approaches to the Use of Information Technology and Search For Innovative Methods of Training Specialists within the Pan-European Educational Space. *International Journal of Computer Science and Network Security*, 22(8), 97-104. DOI: <https://doi.org/10.22937/IJCSNS.2022.22.8.13>

4. Рахманіна А. С. (2022) ОСОБЛИВОСТІ LEGO-ТЕХНОЛОГІЙ, ЯК ЗАСОБУ РОЗВИТКУ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ. *Наукові записки, Випуск 200*, с. 207-212

5. Alina Rakhmanina, Iryna Pinchuk, Olha Vyshnyk, Olena Tryfonova, Tetyana Koucheva, Viktor Sydorko, Olena Pienko (2022) THE USAGE OF ROBOTICS AS AN ELEMENT OF STEM EDUCATION IN THE EDUCATIONAL. *International Journal of Computer Science & Network Security(IJCSNS)* 22 (5) , pp.645-651

6. Рахманіна А. С. (2022) РЕАЛІЗАЦІЯ STEAM-ОСВІТИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ ШЛЯХОМ ПРОЄКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка, Випуск 3 (50), Ч. 1*, с. 186-193

7. Рахманіна, А. (2020). ОСОБЛИВОСТІ ТА ПЕРЕВАГИ LEGO-ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАННІ. *Збірник наукових праць ЛОГОΣ*, 82-82.

8. Рахманіна, А. (2020). ЗАСТОСУВАННЯ LEGO У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ ДЛЯ ПІЗНАННЯ СВІТУ НАУКИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ. *Матеріали конференцій МЦНД*, 32-33.

9. Рахманіна А.С., Кучай О.В. (2023). Організація дистанційного навчання у ЗВО в умовах війни. *Сучасна гуманітарна наука в інтерпретації молодих дослідників (до 200-річчя К. Ушинського)»: збірник доповідей учасників всеукраїнської студентсько-учнівської науково-практичної он-лайн конференції*. Київ: НУБІП України, 163-164.

10. Кучай, О., & Дем'янюк, А. (2021). Сучасні технології дистанційного навчання. *Гуманітарні студії : історія та педагогіка*, 2, 77-85. <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/45452/1/2-2021-77-85.pdf>

11. Plakhotnik, O., Zlatnikov, V., Strazhnikova, I., Bidyuk, N., Shkodyn, A., & Kuchai, O. (2023). Use of information technologies for quality training of future specialists. *Amazonia Investiga*, 12(65), 49-58. <https://doi.org/10.34069/AI/2023.65.05.5>

*Бодненко Катерина Олексіївна,
студентка 3 курсу, групи ПО-210016
гуманітарно-педагогічного факультету
Науковий керівник:
Рахманіна Аліна Сергіївна
Національний університет біоресурсів
і природокористування України
м. Київ*

РОЛЬ STEM-ОСВІТИ У ВИХОВАННІ ПАТРІОТИЧНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

Національна ідентичність України, особливо у контексті молодих поколінь, є складною та багатогранною темою. Молоді науковці розглядають це питання з різних точок зору, враховуючи історичні, культурні, соціальні та політичні аспекти. Основними аспектами, які вони висвітлюють, є історична довіра та перспективи та інновації. STEM, як галузь освітніх інновацій, що об'єднує науку, технології, інженерію і математику, грає важливу роль у розвитку патріотичних традицій [1]. Інноваційні досягнення у STEM сприяють зміцненню національної економіки та відкривають нові можливості для країни.

Молоді науковці відзначають важливість історичних подій та культурних традицій як складових національної ідентичності [2, 3]. Вони аналізують спадщину минулих поколінь та її вплив на формування сучасної української ідентичності. Залучення молоді до STEM-освіти сприяє вихованню патріотичного покоління, оскільки це відкриває їм перспективи для розвитку власної країни через наукові й технологічні досягнення. Важливим аспектом є розгляд мовної та культурної самосвідомості серед молоді. Вони досліджують вплив української мови, літератури, мистецтва та інших аспектів культури на формування ідентичності [4].

Аналізуючи праці учених, слід звернути увагу на виклики, які ставляться перед національною ідентичністю в епоху глобалізації. Вони досліджують вплив глобальних тенденцій, медіа та інших факторів на формування ідентичності молодого покоління. Деякі молоді науковці розглядають ідентичність в контексті міжнаціональних відносин та партнерств. Вони вивчають вплив міжкультурного діалогу та співпраці на формування національної самосвідомості [5, 6].

Спираючись на дослідження учених, слід зазначити, що STEM також сприяє збереженню й передачі національних традицій, оскільки він вимагає креативності, інновацій та розв'язання складних завдань, що відображає дух патріотизму і національної гордості [7].

Українська національна ідентичність завжди була одним з ключових аспектів у формуванні українського суспільства. Це поняття охоплює культурні, історичні, мовні та релігійні аспекти, які визначають унікальність та самобутність українського народу, що знаходить відображення у вигляді

сучасних інновацій та паралелей із традиціями минулого [8]. Окрім того, молоді науковці досліджують вплив глобалізації та сучасних технологій на формування національної ідентичності. Вони вивчають, які виклики з цієї сфери мають негативний вплив на українську ідентичність та які можливості надає цей процес для впорядкування та збереження унікальності українського народу [9].

Таким чином, молоді науковці грають важливу роль у розумінні та вивченні національної української ідентичності. Молодь, яка захоплена STEM-інноваціями, відіграє важливу роль у вихованні патріотичних цінностей та сприяє розвитку країни через інноваційність, науковий прогрес та збереження традицій, адже для українців важливо зберігати та розвивати свою унікальність та самобутність як народу, адже саме це визначає їхню ідентичність.

Література

1. Біда О.А., Шевченко О., Кучай О.В. Інноваційні технології у фізичному вихованні і спорті // Науковий вісник Миколаївського національного університету ім. В.О. Сухомлинського. Педагогічні науки: зб. наук. пр. / за ред. проф. Тетяни Степанової. № 3(62). Том 2, жовтень 2018. – Миколаїв: МНУ імені В.О. Сухомлинського, 2018. – С. 19-23. <http://mdu.edu.ua/wp-content/uploads/ped-visnik-62-2018-2-5.pdf>
2. Stratan-Artyshkova, T., Kozak, Kh., Syrotina, O., Lisnevskaya, N., Sichkar, S., Pertsov, O., & Kuchai, O. (2022). Formation of New Approaches to the Use of Information Technology and Search For Innovative Methods of Training Specialists within the Pan-European Educational Space. *International Journal of Computer Science and Network Security*, 22(8), 97-104. DOI: <https://doi.org/10.22937/IJCSNS.2022.22.8.13>
3. Кучай, О., & Дем'янюк, А. (2021). Сучасні технології дистанційного навчання. *Гуманітарні студії : історія та педагогіка*, 2, 77-85. <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/45452/1/2-2021-77-85.pdf>
4. Plakhotnik, O., Zlatnikov, V., Strazhnikova, I., Bidiuk, N., Shkodyn, A., & Kuchai, O. (2023). Use of information technologies for quality training of future specialists. *Amazonia Investiga*, 12(65), 49-58. <https://doi.org/10.34069/AI/2023.65.05.5>
5. Oseredchuk, O., Mykhailichenko, M., Rokosovyyk, N., Komar, O., Bielikova, V., Plakhotnik, O., Kuchai, O. (2022). Ensuring the Quality of Higher Education in Ukraine. *International Journal of Computer Science and Network Security*, 22(12), 146-152. <https://doi.org/10.22937/IJCSNS.2022.22.12.19>
6. Рахманіна А. С. ЗАСТОСУВАННЯ STEM-ТЕХНОЛОГІЙ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ, ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ МОБІЛЬНОСТІ УЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ Професійний розвиток педагога в умовах інтеграції до європейського освітнього простору: міжнародна академічна та професійна / професійно-педагогічна мобільність / Міжнародна науково-практична конференція. – м. Львів, Інститут права, психології та інноваційної освіти, 26-27 листопада 2021 р., с. 206-209

7. Рахманіна А. С. (2022) STEM-ПІДХІД, ДО РОБОТИ ЗІ СЛОВОМ, ЯК НОСІЄМ ТА ЗНАРЯДДЯМ СВІДОМОГО СТАВЛЕННЯ ДО СВІТУ. Духовний код української ідентичності у вимірі міжкультурної комунікації (до 300-річчя від дня народження Г. С. Сковороди) зб. матеріалів міжнародної наук.-практ. конф., Київ, с. 52-57

8. Рахманіна А.С. (2023) ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА В УМОВАХ ВІЙНИ. Продовольча та екологічна безпека в умовах війни та повоєнної відбудови: виклики для України та світу: мат. Міжн. наук.-практ. конф., секція 4: Якість освіти та гуманітарна наука в умовах війни та глобальних викликів (м. Київ, 25 трав. 2023 р.). Київ, 2023

9. Рахманіна А. С., Кучай О. В. (2023) ОРГАНІЗАЦІЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ЗВО В УМОВАХ ВІЙНИ. Трансформація системи міжнародних відносин в умовах російсько-української війни. 23 лютого, 2023, м. Київ, Україна

*Халюк Марія Вікторівна,
студентка 2 курсу, групи МВ-22001б,
гуманітарно-педагогічного факультету
Науковий керівник:
Гольцов Андрій Геннадійович,
Національний університет біоресурсів і природокористування України
м. Київ.*

ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ЦИВІЛІЗАЦІЙНА ІДЕНТИЧНОСТІ

Український народ нині відстоює своє право на існування. Усе частіше лунають обговорення щодо національної та цивілізованої ідентичності країни, що мала тривалий період бездержавності, народ якої неодноразово зазнавав актів примусової асиміляції: лінгвоциди, винищення культурної спадщини та інтелігенції, депортації тощо.

Нині часто висловлюється думка, що під час такої екзистенційної боротьби культурні питання мають бути другорядними, а обговорення ідентичності, лиш розбурхує внутрішню ворожнечу. Однак чи є етнос, а пак нація поняттями генетичними? Хоч серед науковців відбуваються ґрунтовні дискусії щодо їх вичерпних визначень. Проте найпопулярнішим серед них є підхід до етносу як до соціального явища, якому притаманні такі ознаки як самосвідомість, мова, культура, походження, територія, життєвий устрій тощо. Тоді як у сучасному розумінні націю часто описують як явище політичне – спільноту громадян, незалежно від етнічного походження, яких об'єднують політичні інтереси, усвідомлення своєї спільності з певною державною організацією, а також, як правило, має такі ознаки як: менталітет, історична пам'ять, мітологія, традиції, мова.

Як вже зазначалося, український народ мав довгий період бездержавності, тому можна сказати, що національна ідентичність нині лише

формується, як на основі пережитого раніше, так і тепер досвідів, традицій. Довгий період Україна перебувала у сфері впливу Росії, що безумовно відзначилося на етнічній самоідентифікації, імперський період укорінив меншовартість у свідомості українців, що потім було посилено навмисною примітивізацією української культури, апропріацією історії та фальсифікацією історичних фактів, що вплинула на історичну пам'ять, пропагандою радянської ідентичності та демонізацією національної тощо.

Значним чином це позначилося й на національній свідомості, яка вже мала вияв в Українській революції 1917—1921 років. Тоталітаризм мав наслідки постійного страху висловлення, прояву позиції тощо. Однак, зараз український народ має шанс обрати іншу модель із власної історії.

Українській культура завжди тяжіла до збагачення європейськими тенденціями, утворюючи складні та унікальні стилі, які відображали зміни у свідомості народу. Саме такими стилями були козацьке бароко та український модернізм.

З часів Русі на землях сучасної України була традиція самоврядування: йдеться як про сільські громади, виборність посад та участь вірян у житті руської церкви, віче як вияв громадської волі, маґдебурзьке право у Руському королівстві. Нині ми спостерігаємо подібні тенденції у створенні та активній діяльності сучасних громад, висловленні позиції шляхом мирних зібрань, громадському контролю тощо. І це є надважливою рисою питомою українській ідентичності, яка безумовно має стати опорою для відбудови держави.

Україна має тяглу демократичну традицію, адже перебувала у складі конфедерації, що по суті мала представницьку демократію, що не є типовим для європейських держав того періоду. Паралельно існувала й козацька демократія, де старшина звітувала перед козацтвом та несла відповідальність за свої вчинки, а звичаєве право містило права та вольності. Тож українцям є питома відстоювання своїх прав, про що зокрема свідчать утворені згодом розгалужені та активні рухи, як ось націоналістичний або феміністичний...

Цікавим фактом є питомисть українській мові фемінітивів, що свідчить про видимість жінки у суспільному житті. Саме свободу та демократію просувала українська інтелігенція 20 ст.

Відродження історичної пам'яті є надзвичайно важливим для повернення до властивих українському народу рис. Вторгнення Російської Федерації зламало для українців вибудований століттями міт про «триєдиний народ». Захисною реакцією українського народу стало прагнення до свого та виявлення саме перелічених вище рис, які безумовно характеризують Україну як європейську державу. Адже загальноєвропейські цінності стали частиною її ідентичності багато сторіч тому, ще до їх концептуалізації.

Інтеграція України до ЕС є важливим кроком як для самої держави, так усього європейського товариства. Адже вона є своєрідною брамою Європи, важливою частиною української ідентичності є активний захист своїх цінностей, коли є загроза. Водночас такого ідейного впливу не вистачає іншій частині європейського суспільства, які через відсутність війни вже не одне

десятиліття та сприймають демократію та дотримання прав людини як невідчужну даність.

Для України євроінтеграція це можливість пришвидшити відновлення власних ідентичностей, адже національна тісно пов'язана з цивілізаційною. І саме заради цього варто пройти шлях змін та відмов від звичних та зручних радянських моделей.

*Книшик Анна Ігорівна,
студентка 3 курсу, групи ПО-210016
гуманітарно-педагогічного факультету
Науковий керівник:
Рахманіна Аліна Сергіївна
Національний університет біоресурсів
і природокористування України
м. Київ*

НАЦІОНАЛЬНА САМОСВІДОМІСТЬ У ЦИФРОВУ ЕРУ

На сучасному етапі розвитку інновацій у суспільстві, національна ідентичність - це складне й багатогранне поняття, яке особливо актуалізується в сучасній Україні. Сучасні науковці, з їхнім свіжим поглядом та незаангажованістю, пропонують унікальну перспективу на цю тему. Їхні дослідження та думки дають змогу краще зрозуміти, як формується та еволюціонує українська ідентичність у 21 столітті [1].

Аналізуючи праці сучасних науковців, що досліджують окреслену проблематику, слід зазначити ключові аспекти, які молоді науковці виокремлюють у національній українській ідентичності. Українська мова виступає не лише інструментом спілкування, але й фундаментом культурної самоідентичності [2]. Її збереження та розвиток - це пріоритет для багатьох молодих українців. Знання про складну та неоднозначну історію України, з її трагічними періодами та героїчними здобутками, є невід'ємною частиною формування національної свідомості [3]. Українська культура, багата на традиції, музику, літературу та мистецтво, відіграє важливу роль у самоідентифікації та єднанні українців. Прагнення до інтеграції з Європейським Союзом бачиться багатьма молодими науковцями як шлях до демократизації, процвітання та утвердження європейської ідентичності України [4].

Водночас, дослідники визнають й певні виклики для формування національної самосвідомості у контексті розвитку сучасних інновацій, зокрема STEM-напрямку [4, 5]. Відтак це розбіжності щодо мови, історії та політики роз'єднують українців, ускладнюючи формування єдиної національної ідентичності. Історичний та політичний тиск з боку Росії намагається пригнічувати українську ідентичність та нав'язувати власні наративи.

Низький рівень життя та корупція можуть породжувати безнадію та апатію, негативно впливаючи на національне самоусвідомлення [6].

Проте, незважаючи на ці виклики, молоді українські науковці залишаються оптимістичними. Вони вірять у демократичне майбутнє України, де національна ідентичність буде ґрунтуватися на свободі, самовизначенні та єднанні [7].

Важливо зазначити, що дослідження національної ідентичності - це динамічний процес. Погляди та думки молодих науковців постійно розвиваються під впливом нових подій, інформації та досвіду. Їхні дослідження дають цінний матеріал для розуміння сучасних українських реалій та прогнозування майбутнього розвитку національної ідентичності [8].

У своїх дослідженнях сучасні науковці також можуть досліджувати тему ідентичності через призму мови, літератури, мистецтва та інших культурних виявів. Вони досліджують, які роль відіграють мова, література та мистецтво у формуванні та збереженні української ідентичності [9, 10].

Загалом, прогресивні науковці вносять важливий внесок у розуміння національної української ідентичності через свої дослідження та аналіз, допомагаючи розкрити різноманітні аспекти цієї складної та важливої проблеми.

Література

1. Рахманіна, А. С. (2020). РЕАЛІЗАЦІЯ STEAM-ОСВІТИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ ШЛЯХОМ ПРОЄКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ. ВІСНИК, (1471), 186.
2. Plakhotnik, O., Zlatnikov, V., Strazhnikova, I., Bidyuk, N., Shkodyn, A., & Kuchai, O. (2023). Use of information technologies for quality training of future specialists. *Amazonia Investiga*, 12(65), 49-58. <https://doi.org/10.34069/AI/2023.65.05.5>
3. Рахманіна, А. (2020). ОСОБЛИВОСТІ ТА ПЕРЕВАГИ LEGO-ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАННІ. Збірник наукових праць ЛОГОС, 82-82.
4. Кучай, О., & Дем'янюк, А. (2021). Сучасні технології дистанційного навчання. *Гуманітарні студії : історія та педагогіка*, 2, 77-85. <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/45452/1/2-2021-77-85.pdf>
5. Рахманіна, А. (2020). ЗАСТОСУВАННЯ LEGO У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ ДЛЯ ПІЗНАННЯ СВІТУ НАУКИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ. Матеріали конференцій МЦНД, 32-33.
6. Stratan-Artyshkova, T., Kozak, Kh., Syrotina, O., Lisnevskaya, N., Sichkar, S., Pertsov, O., & Kuchai, O. (2022). Formation of New Approaches to the Use of Information Technology and Search For Innovative Methods of Training Specialists within the Pan-European Educational Space. *International Journal of Computer Science and Network Security*, 22(8), 97-104. DOI: <https://doi.org/10.22937/IJCSNS.2022.22.8.13>
7. Рахманіна А. С. STEM-ТЕХНОЛОГІЇ У ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ. Актуальні проблеми та перспективи технологічної і професійної освіти / VI Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція. – м. Тернопіль,

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, 24 травня 2021 р., с. 60-61

8. Рахманіна А. С. ЗАСТОСУВАННЯ STEM-ТЕХНОЛОГІЙ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ, ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ МОБІЛЬНОСТІ УЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ Професійний розвиток педагога в умовах інтеграції до європейського освітнього простору: міжнародна академічна та професійна / професійно-педагогічна мобільність / Міжнародна науково-практична конференція. – м. Львів, Інститут права, психології та інноваційної освіти, 26-27 листопада 2021 р., с. 206-209

9. Рахманіна А. С. (2022) STEM-ПІДХІД, ДО РОБОТИ ЗІ СЛОВОМ, ЯК НОСІЄМ ТА ЗНАРЯДДЯМ СВІДОМОГО СТАВЛЕННЯ ДО СВІТУ. Духовний код української ідентичності у вимірі міжкультурної комунікації (до 300-річчя від дня народження Г. С. Сковороди) зб. матеріалів міжнародної наук.-практ. конф., Київ, с. 52-57

10. Біда О.А., Шевченко О., Кучай О.В. Інноваційні технології у фізичному вихованні і спорті // Науковий вісник Миколаївського національного університету ім. В.О. Сухомлинського. Педагогічні науки: зб. наук. пр. / за ред. проф. Тетяни Степанової. № 3(62). Том 2, жовтень 2018. – Миколаїв: МНУ імені В.О. Сухомлинського, 2018. – С. 19-23. <http://mdu.edu.ua/wp-content/uploads/ped-visnik-62-2018-2-5.pdf>

*Каленков Ілля В'ячеславович,
студент 3 курсу, групи ПО-210016
гуманітарно-педагогічного факультету
Науковий керівник:
Рахманіна Аліна Сергіївна
Національний університет біоресурсів
і природокористування України
м. Київ*

STEM-ОСВІТИ – КЛЮЧ ДО ЗБЕРЕЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПАМ'ЯТІ

У сучасному світі, де глобалізація і культурний обмін стають все більшими, запитання про ідентичність націй та народів набуває особливого значення. Особливо це стосується країн, які переживають складний період становлення своєї незалежності, таких як Україна. Національна ідентичність є важливим елементом самосвідомості суспільства, і вона завжди в центрі уваги як громадськості, так і академічних досліджень [1].

Більшість науковців, однак, тяжіє до тлумачень ідентичності як «рукотворної» категорії, умоглядного проекту, який вибудовується у межах конкуруючих дискурсивних практик і зводиться до набору норм і цінностей, що поділяються добровільно [2]. Як правило, вони позиціонують себе як конструктивісти. Молоді науковці в Україні активно досліджують цю проблему, вносячи свій власний вклад у розуміння національної ідентичності країни. Їхні дослідження та погляди відображають не лише актуальні

тенденції, а й перспективи та виклики, які стоять перед українським суспільством [3].

Одним з ключових аспектів, на який звертають увагу сучасні науковці, є поєднання традиційних цінностей з сучасними реаліями. Українська ідентичність має багату історію, культуру та мову, проте вона також повинна враховувати виклики глобалізації та розвитку інформаційних технологій [4]. Сучасні учені досліджують, яким чином українське суспільство може зберегти свою унікальність, зберігаючи традиції, а водночас відкриваючись до нових ідей та впливів [5].

На перший погляд, STEM-освіта та патріотичні цінності можуть здатися несполучними. Однак, на практиці, ці дві галузі взаємодоповнюють одна одну, створюючи унікальну платформу для розвитку особистості. STEM-освіта, яка сприяє розвитку критичного мислення, проблемного та творчого підходів, стає основою для формування обґрунтованих поглядів на різноманітні аспекти суспільного життя, включаючи патріотичність [6, 7]. Крім того, молоді науковці звертають увагу на сучасні виклики, з якими стикається національна українська ідентичність. Глобалізація, масові медіа, міграційні процеси та інші фактори впливають на сприйняття та розуміння власної культурної ідентичності. Сучасні вчені вивчають, які стратегії використовуються для збереження та розвитку національної української ідентичності в умовах сучасного світу [8, 9].

У цілому, дослідження молодих науковців свідчать про те, що національна українська ідентичність є складною та багатогранною проблемою, яка потребує постійного вивчення та аналізу [10]. Отже, це підкреслює важливість збереження унікальних аспектів культури та мови, а також відкритість до нових ідей і впливів. Тільки завдяки цьому поєднанню можна забезпечити стійкість та розвиток національної ідентичності України у сучасному світі.

Література

1. Рахманіна, А. (2020). ОСОБЛИВОСТІ ТА ПЕРЕВАГИ LEGO-ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАННІ. Збірник наукових праць ЛОГОС, 82-82.
2. Рахманіна, А. (2020). ЗАСТОСУВАННЯ LEGO У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ ДЛЯ ПІЗНАННЯ СВІТУ НАУКИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ. Матеріали конференцій МЦНД, 32-33.
3. Рахманіна А.С., Кучай О.В. (2023). Організація дистанційного навчання у ЗВО в умовах війни. Сучасна гуманітарна наука в інтерпретації молодих дослідників (до 200-річчя К. Ушинського)»: збірник доповідей учасників всеукраїнської студентсько-учнівської науково-практичної он-лайн конференції. Київ: НУБІП України, 163-164.
4. Рахманіна, А. С. (2020). РЕАЛІЗАЦІЯ STEAM-ОСВІТИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ ШЛЯХОМ ПРОЄКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ. ВІСНИК, (1471), 186.
5. Рахманіна, А. (2020). ОСОБЛИВОСТІ ТА ПЕРЕВАГИ LEGO-ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАННІ. Збірник наукових праць ЛОГОС, 82-82.

6. Stratan-Artyshkova, T., Kozak, Kh., Syrotina, O., Lisnevskaya, N., Sichkar, S., Pertsov, O., & Kuchai, O. (2022). Formation of New Approaches to the Use of Information Technology and Search For Innovative Methods of Training Specialists within the Pan-European Educational Space. *International Journal of Computer Science and Network Security*, 22(8), 97-104. DOI: <https://doi.org/10.22937/IJCSNS.2022.22.8.13>

7. Кучай, О., & Дем'янюк, А. (2021). Сучасні технології дистанційного навчання. *Гуманітарні студії : історія та педагогіка*, 2, 77-85. <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/45452/1/2-2021-77-85.pdf>

8. Plakhotnik, O., Zlatnikov, V., Strazhnikova, I., Bidyuk, N., Shkodyn, A., & Kuchai, O. (2023). Use of information technologies for quality training of future specialists. *Amazonia Investiga*, 12(65), 49-58. <https://doi.org/10.34069/AI/2023.65.05.5>

9. Oseredchuk, O., Mykhailichenko, M., Rokosovyyk, N., Komar, O., Bielikova, V., Plakhotnik, O., Kuchai, O. (2022). Ensuring the Quality of Higher Education in Ukraine. *International Journal of Computer Science and Network Security*, 22(12), 146-152. <https://doi.org/10.22937/IJCSNS.2022.22.12.19>

10. Біда О.А., Шевченко О., Кучай О.В. Інноваційні технології у фізичному вихованні і спорті // *Науковий вісник Миколаївського національного університету ім. В.О. Сухомлинського. Педагогічні науки: зб. наук. пр. / за ред. проф. Тетяни Степанової. № 3(62). Том 2, жовтень 2018. – Миколаїв: МНУ імені В.О. Сухомлинського, 2018. – С. 19-23.* <http://mdu.edu.ua/wp-content/uploads/ped-visnik-62-2018-2-5.pdf>

*Карпенко Леся Павлівна,
студентка 3 курсу, групи ПО-210016
гуманітарно-педагогічного факультету
Науковий керівник:
Рахманіна Аліна Сергіївна
Національний університет біоресурсів
і природокористування України
м. Київ*

ФОРМУВАННЯ ПАТРІОТИЧНИХ ПОГЛЯДІВ ЧЕРЕЗ НАУКОВІ ДОСЯГНЕННЯ У ГАЛУЗІ STEM

На сучасному етапі розвитку освітнього простору, ідентичність нації – її цивілізаційний бренд, соціокультурна ніша країни, визначальна засада зовнішньої та внутрішньої політики держави [1].

У зв'язку з глобалізацією як визначальним процесом розвитку сучасної цивілізації виникає гостра проблема національної ідентичності. Бо якщо процеси національного будівництва, етнічного відродження детермінують формування культурного багатоманіття, що не вкладається в конкретні загальноцивілізаційні форми та одні й ті самі ідентифікаційні виміри, то глобалізація визначає необхідність уніфікованих, космополітичних ідентифікаційних практик [2, 3].

Сучасні науковці, не обтяжені стереотипами та догмами минулого, по-новому дивляться на цю проблему. Їхні дослідження та думки дають можливість по-новому осмислити українську ідентичність, врахувати сучасні виклики та перспективи розвитку [4]. Крім того, учені аналізують еволюцію української ідентичності протягом століть, вивчаються ключові події та постаті, які вплинули на її формування. Особлива увага приділяється періодам національно-визвольних змагань, становлення української державності та впливу радянської окупації на українську ідентичність [5].

З огляду на окреслену проблематику, досліджуються традиції, мова, фольклор, література, мистецтво та інші елементи української культури, які формують національну самосвідомість. Важливе значення надається вивченню сучасних культурних трендів та їх впливу на українську ідентичність. Вивчається вплив політичних та соціальних факторів на формування та трансформацію української ідентичності [6]. Аналізуються психологічні механізми формування та підтримки національної ідентичності, досліджуються особливості самоідентифікації українців. Досліджується також місце України у світі та її ідентичність у глобальному контексті. Вивчається вплив глобалізації та євроінтеграції на українську ідентичність [7, 8].

Відтак, українська нація складається з людей з різним етнічним походженням, мовою та релігією. Важливою рисою української ідентичності є єдність у цьому різноманітті та повага до культурних та етнічних особливостей всіх українців. Українці мають багаті традиції гумору, який допомагає їм долати труднощі та зберігати оптимізм. Гумор є важливою рисою української ідентичності та робить українців життєрадісними та оптимістичними людьми [9].

Отже, національна українська ідентичність, як елемент інноваційної STEM-галузі – це динамічний та постійно розвиваючийся феномен [10]. Попри складнощі та загрози, українська ідентичність має потужний потенціал. Молоде покоління України, яке активно досліджує та відстоює свою національну ідентичність, є запорукою майбутнього країни. Розвиток національної свідомості, збереження культурної спадщини та згуртованість навколо спільних цінностей є запорукою успішного розвитку України як сильної та самобутньої держави.

Література

1. Oseredchuk, O., Mykhailichenko, M., Rokosovyk, N., Komar, O., Bielikova, V., Plakhotnik, O., Kuchai, O. (2022). Ensuring the Quality of Higher Education in Ukraine. *International Journal of Computer Science and Network Security*, 22(12), 146-152. <https://doi.org/10.22937/IJCSNS.2022.22.12.19>
2. Рацул О. А., Завітренко Д. Г. Кучай О.В. Особливості вербальних уявлень про навколишній світ у дітей дошкільного віку із затримкою психічного розвитку // *Science and Education*. – 10`2017/CLXIII. – 2017. – р. 34-40. <https://doi.org/10.24195/2414-4665-2017-10-21>
3. Puhach, S., Avramenko, K., Michalchenko, N., Chychuk, A., Kuchai, O., & Demchenko, I. (2021). Formation of Specialists' Legal Competence in the

System of Life Long Education. Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala, 13(4), 91-112. <https://doi.org/10.18662/rrem/13.4/472>

4. Кучай О.В. Хмарні технології як провідний інструмент інформатизації вищої освіти // Вісник Черкаського Університету. – 2017.– № 7. – Серія: Педагогічні науки. – С. 47-51.

5. Shuliak, A., Hedzyk, A., Tverezovska, N., Fenchak, L., Lalak, N., Ratsul, A., & Kuchai, O. (2022). Organization of Educational Space Using Cloud Computing in the Professional Training of Specialists. International Journal of Computer Science and Network Security, 22(9), 447-454. DOI: <https://doi.org/10.22937/IJCSNS.2022.22.9.58>

6. Kuchai, O., Hrechanyk, N., Pluhina, A., Chychuk, A., Biriuk, L., & Shevchuk I. (2022). World Experience in the Use of Multimedia Technologies and the Formation of Information Culture of the Future Primary School Teacher. International Journal of Computer Science and Network Security, 22(3), 760-768. <https://doi.org/10.22937/IJCSNS.2022.22.3.100>

7. Рахманіна А. С. (2022) ОСОБЛИВОСТІ LEGO-ТЕХНОЛОГІЙ, ЯК ЗАСОБУ РОЗВИТКУ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ. Наукові записки, Випуск 200, с. 207-212

8. Alina Rakhmanina, Iryna Pinchuk, Olha Vyshnyk, Olena Tryfonova, Tetyana Koucheva, Viktor Sydorko, Olena Iliencko (2022) THE USAGE OF ROBOTICS AS AN ELEMENT OF STEM EDUCATION IN THE EDUCATIONAL. International Journal of Computer Science & Network Security(IJCSNS) 22 (5) , pp.645-651

9. Рахманіна А. С. (2022) РЕАЛІЗАЦІЯ STEAM-ОСВІТИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ ШЛЯХОМ ПРОЄКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ. Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка, Випуск 3 (50), Ч. 1, с. 186-193

10. Рахманіна А.С., Кучай О.В. (2023). Організація дистанційного навчання у ЗВО в умовах війни. Сучасна гуманітарна наука в інтерпретації молодих дослідників (до 200-річчя К. Ушинського)»: збірник доповідей учасників всеукраїнської студентсько-учнівської науково-практичної он-лайн конференції. Київ: НУБІП України, 163-164.

*Ігнатенко Анна Дмитрівна,
студентка 1 курсу, групи ПО-230016
гуманітарно-педагогічного факультету*

*Науковий керівник:
Рахманіна Аліна Сергіївна
Національний університет біоресурсів
і природокористування України
м. Київ*

**ІНТЕГРАЦІЯ STEM-ОСВІТИ У РОЗВИТОК ПАТРІОТИЧНОГО
ДУХУ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ**

Національна ідентичність України відіграє ключову роль у формуванні нації та збереженні культурної спадщини у контексті розвитку інноваційного напрямку STEM-освіти. Однак, з плином часу та в умовах глобалізації, поняття національної ідентичності стає предметом обговорення та досліджень, особливо серед молодого покоління [1].

Аналізуючи дослідження науковців, слід зосередитись на впливі політичних подій та геополітичного середовища на формування національної ідентичності серед молоді. Інші дослідження досліджують вплив масової культури, медіа та інтернету на сприйняття молоддю своєї національної приналежності [2].

Науковці, котрі активно досліджують проблематику інтеграції STEM-освіти у розвиток патріотичних ідей у сучасної молоді висловлюють свої думки щодо національної української ідентичності, вони розглядають історичні, культурні, мовні та соціальні аспекти цього поняття, а також вивчають його в контексті сучасних реалій [3].

Інтеграція STEM-освіти у формування патріотичних цінностей стає надзвичайно актуальною в контексті сучасного світу, де швидкі технологічні зміни та глобалізація роблять акцент на культурній та національній самосвідомості важливішим, ніж коли-небудь раніше [4, 5].

Важливим аспектом у дослідженнях національної ідентичності є врахування гендерних, етнічних та соціальних відмінностей. Молоді науковці досліджують, як ці фактори впливають на формування і сприйняття ідентичності українців різного віку та соціальних груп [6].

Висновки цих досліджень сприятимуть кращому розумінню та підтримці національної ідентичності серед молодого покоління. Знання про власну культурну спадщину та історію дозволить молоді відчувати себе частиною нації та віддавати належну шану та повагу своїм корінням [7].

Крім того, у своїх працях, учені звертають увагу на значення освіти та мовної політики у формуванні національної ідентичності. Вони досліджують вплив освітніх програм, вивчення історії та культури України у школах та вищих навчальних закладах на свідоме сприйняття української ідентичності [8]. Крім того, вивчення мовної політики та використання української мови у всіх сферах життя також є об'єктом інтересу для молодих науковців, оскільки мова є важливим складником національної самосвідомості. Також, дослідження національної ідентичності в контексті євроінтеграційних процесів є актуальним напрямком досліджень [9]. Відтак, науковці аналізують вплив європейських цінностей та стандартів на українську ідентичність, а також розглядають можливі наслідки євроінтеграції на українське суспільство та культуру [10].

У своїх дослідженнях, у контексті окресленої проблеми, науковці активно використовують різноманітні методи, включаючи опитування, аналіз документів, спостереження та інтерв'ю. Вони також використовують інноваційні підходи та технології, такі як використання великих даних та комп'ютерне моделювання, щоб отримати більш об'єктивні та комплексні результати [10].

Відтак, об'єднання STEM-освіти з патріотичним вихованням відкриває перед сучасною освітою безліч можливостей для виховання громадян, які не лише розуміють інноваційність та наукові досягнення, але й цінують та пишаються національною спадщиною та ідентичністю.

Література

1. Puhach, S., Avramenko, K., Michalchenko, N., Chychuk, A., Kuchai, O., & Demchenko, I. (2021). Formation of Specialists' Legal Competence in the System of Life Long Education. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*, 13(4), 91-112. <https://doi.org/10.18662/rrem/13.4/472>
2. Кучай О.В. Хмарні технології як провідний інструмент інформатизації вищої освіти // Вісник Черкаського Університету. – 2017.– № 7. – Серія: Педагогічні науки. – С. 47-51.
3. Shuliak, A., Hedzyk, A., Tverezovska, N., Fenchak, L., Lalak, N., Ratsul, A., & Kuchai, O. (2022). Organization of Educational Space Using Cloud Computing in the Professional Training of Specialists. *International Journal of Computer Science and Network Security*, 22(9), 447-454. DOI: <https://doi.org/10.22937/IJCSNS.2022.22.9.58>
4. Kuchai, O., Hrechanyk, N., Pluhina, A., Chychuk, A., Biriuk, L., & Shevchuk I. (2022). World Experience in the Use of Multimedia Technologies and the Formation of Information Culture of the Future Primary School Teacher. *International Journal of Computer Science and Network Security*, 22(3), 760-768. <https://doi.org/10.22937/IJCSNS.2022.22.3.100>
5. Рахманіна, А. (2020). ЗАСТОСУВАННЯ LEGO У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ ДЛЯ ПІЗНАННЯ СВІТУ НАУКИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ. Матеріали конференцій МЦНД, 32-33.
6. Рахманіна А. С. STEM-ТЕХНОЛОГІЇ У ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ Актуальні проблеми та перспективи технологічної і професійної освіти / VI Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція. – м. Тернопіль, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, 24 травня 2021 р., с. 60-61
7. Рахманіна А. С. ЗАСТОСУВАННЯ STEM-ТЕХНОЛОГІЙ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ, ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ МОБІЛЬНОСТІ УЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ Професійний розвиток педагога в умовах інтеграції до європейського освітнього простору: міжнародна академічна та професійна / професійно-педагогічна мобільність / Міжнародна науково-практична конференція. – м. Львів, Інститут права, психології та інноваційної освіти, 26-27 листопада 2021 р., с. 206-209
8. Рахманіна А. С. (2022) STEM-ПІДХІД, ДО РОБОТИ ЗІ СЛОВОМ, ЯК НОСІЄМ ТА ЗНАРЯДДЯМ СВІДОМОГО СТАВЛЕННЯ ДО СВІТУ. Духовний код української ідентичності у вимірі міжкультурної комунікації (до 300-річчя від дня народження Г. С. Сковороди) зб. матеріалів міжнародної наук.-практ. конф., Київ, с. 52-57
9. Рахманіна А.С. (2023) ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА В УМОВАХ ВІЙНИ. Продовольча та екологічна безпека в умовах війни та повоєнної

відбудови: виклики для України та світу: мат. Міжн. наук.-практ. конф., секція 4: Якість освіти та гуманітарна наука в умовах війни та глобальних викликів (м. Київ, 25 трав. 2023 р.). Київ, 2023

10. Рацул О. А., Завітренко Д. Г. Кучай О. В. Особливості вербальних уявлень про навколишній світ у дітей дошкільного віку із затримкою психічного розвитку // Science and Education. – 10`2017/CLXIII. – 2017. – р. 34-40. <https://doi.org/10.24195/2414-4665-2017-10-21>

*Волошин Марія Віталіївна,
студентка 1 курсу, групи ПО-230016
гуманітарно-педагогічного факультету
Науковий керівник:
Рахманіна Аліна Сергіївна
Національний університет біоресурсів
і природокористування України
м. Київ*

ФОРМУВАННЯ ПАТРІОТИЗМУ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ ЗАСОБАМИ STEM-ТЕХНОЛОГІЙ

Національна українська ідентичність – не є статичним процесом, цей процес постійно розвивається та перетворюється під впливом суспільних, культурних та політичних факторів. В двадцять першому столітті, особливо після отримання незалежності, українська ідентичність стала більш виразною і активною, зокрема у контексті формування патріотичних поглядів інноваційними методами [1]. Формування патріотизму за допомогою інноваційних STEM-технологій передбачає активне залучення молоді до вивчення науки, технологій, інженерії і математики через інноваційні методи навчання та практичні застосування [2].

Спираючись на дослідження науковців, ми зосереджуємось на ролі молоді в формуванні та поширенні української ідентичності. Більшість молодих українців є прихильниками національної ідеї і відчувають себе часткою великого українського спільноти [3]. Вони активно залучаються до культурно-мистецьких подій, волонтерських акцій та громадських організацій, щоб зміцнювати українську ідентичність та сприяти розвитку нашої країни [4]. Це може включати проведення STEM-проектів з використанням технологій, які сприяють розвитку країни та вирішенню її проблем, що підвищує віру в майбутнє країни серед молоді [5].

Аналізуючи наукові праці, слід зазначити, що молоді науковці в Україні, як і в багатьох інших країнах, зіштовхуються з викликами та можливостями, пов'язаними зі своєю національною ідентичністю. Вони стають свідомими про значення своєї культурної спадщини та зв'язку з українським народом [6].

Також молоді науковці грають важливу роль у розвитку української культури та мистецтва. Вони створюють твори, які відображають сучасну

українську ідентичність та проблематику [7, 8]. Це може бути через літературу, музику, малюнок або інші мистецькі прояви. Крім того, відкритий доступ до STEM-освіти й можливості для залучення до науково-дослідницької діяльності стимулюють патріотичні почуття, оскільки молодь бачить свою пряму участь у розвитку країни та підтримці її національних інтересів [9, 10]. Такий підхід також сприяє формуванню відчуття гордості за досягнення своєї країни в STEM-галузях та підтримці ідентичності та цінностей, що сприяє зміцненню патріотичного духу серед молоді [11].

Отже, молоді науковці грають дуже важливу роль у розбудові та зміцненні національної української ідентичності. Це насамперед постійна праця над поглибленням знань про свою культуру та спадщину, а також про новаторства та інновації сьогодення. Таким чином, це приносить вагому ланку в утвердженні та зміцненні національної свідомості української сучасної молоді.

Література

1. Рахманіна, А. (2020). ОСОБЛИВОСТІ ТА ПЕРЕВАГИ LEGO-ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАННІ. Збірник наукових праць ЛОГОС, 82-82.
2. Puhach, S., Avramenko, K., Michalchenko, N., Chychuk, A., Kuchai, O., & Demchenko, I. (2021). Formation of Specialists' Legal Competence in the System of Life Long Education. Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala, 13(4), 91-112. <https://doi.org/10.18662/rrem/13.4/472>
3. Рацул О. А., Завітренко Д. Г. Кучай О.В. Особливості вербальних уявлень про навколишній світ у дітей дошкільного віку із затримкою психічного розвитку // Science and Education. – 10`2017/CLXIII. – 2017. – р. 34-40. <https://doi.org/10.24195/2414-4665-2017-10-21>
4. Shuliak, A., Hedzyk, A., Tverezovska, N., Fenchak, L., Lalak, N., Ratsul, A., & Kuchai, O. (2022). Organization of Educational Space Using Cloud Computing in the Professional Training of Specialists. International Journal of Computer Science and Network Security, 22(9), 447-454. DOI: <https://doi.org/10.22937/IJCSNS.2022.22.9.58>
5. Рахманіна, А. (2020). ЗАСТОСУВАННЯ LEGO У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ ДЛЯ ПІЗНАННЯ СВІТУ НАУКИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ. Матеріали конференцій МЦНД, 32-33.
6. Рахманіна А.С., Кучай О.В. (2023). Організація дистанційного навчання у ЗВО в умовах війни. Сучасна гуманітарна наука в інтерпретації молодих дослідників (до 200-річчя К. Ушинського)»: збірник доповідей учасників всеукраїнської студентсько-учнівської науково-практичної он-лайн конференції. Київ: НУБІП України, 163-164.
7. Рахманіна, А. С. (2020). РЕАЛІЗАЦІЯ STEAM-ОСВІТИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ ШЛЯХОМ ПРОЄКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ. ВІСНИК, (1471), 186.
8. Рахманіна, А. (2020). ОСОБЛИВОСТІ ТА ПЕРЕВАГИ LEGO-ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАННІ. Збірник наукових праць ЛОГОС, 82-82.

9. Рахманіна, А. (2020). ЗАСТОСУВАННЯ LEGO У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ ДЛЯ ПІЗНАННЯ СВІТУ НАУКИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ. Матеріали конференцій МЦНД, 32-33.

10. Рахманіна А. С. STEM-ТЕХНОЛОГІЇ У ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ Актуальні проблеми та перспективи технологічної і професійної освіти / VI Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція. – м. Тернопіль, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, 24 травня 2021 р., с. 60-61

11. Кучай О.В. Хмарні технології як провідний інструмент інформатизації вищої освіти // Вісник Черкаського Університету. – 2017.– № 7. – Серія: Педагогічні науки. – С. 47-51.

Кот Ірина Олександрівна
студентка 1 курсу 1 групи
факультету харчових технологій та
управління якістю продукції АПК
Науковий керівник:
доцент Тепла Оксана Миколаївна
Національний університет біоресурсів
і природокористування України,
м. Київ

У ПОШУКАХ СВОЄЇ ІДЕНТИЧНОСТІ

Національна ідентичність – це відчуття належності людини до певної нації. Термін походить від пізньолатинського *identitas* («однаковість») або ж від *idem* («однаковий»). В українських законодавчих актах «ідентичність» зазвичай перекладають як «самобутність».

Письменник та історик Олександр Доній зазначає, що ідентичність бере зародилася із слабкості людської натури. Оскільки людина не могла вижити одна в природі, тому змушена вдатися до колективного життя. Так природньо сформувалась перша колективна ідентичність – родинна, а від неї сформована на спільності проживання – кланова. Згодом в групі з'являється вже своя мова й культура. Сталося відокремлення «Ми» від «Вони».

Ідентичність не є сталою: поки існують люди, які її сповідують, вона постійно змінюється, додаються або змінюються окремі її елементи. Це безперервний процес трансформації ідей. Приміром, якщо говорити про те, чи була українська нація в часи Богдана Хмельницького, то, в сучасному розумінні – ні, в тогочасному так, до неї належала переважно козацька старшина. Власне, в ті часи об'єднавчими самоназвами предків сучасних українців були слова «русини» або «русь». Етнонім «українці» набув масовості тільки в першій чверті 20-го століття. Ми знаємо українську націю часів Української революції 1917-1921 років і за часів СРСР. Вона перебувала

в стані постійних змін. Змін вона зазнає тепер і зазнаватиме далі, аж поки існуватиме.

Довгопол Каріна Олександрівна
студентка 1 курсу 1 групи
факультету харчових технологій та
управління якістю продукції АПК
Науковий керівник:
доцент Тепла Оксана Миколаївна
Національний університет біоресурсів
і природокористування України,
м. Київ

МОВА ТА ІДЕНТИЧНІСТЬ: РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ СОЦІОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Пропонована розвідка презентує результати соціологічного дослідження щодо мови та ідентичності, проведеного Інститутом політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України грант Канадського інституту українських студій. Опитування проводилося 4–27 грудня 2022 року, методом телефонних інтерв'ю з використанням комп'ютера опитано 2005 респондентів, які в цей час мешкали на території України (в межах, підконтрольних українській владі до 24 лютого 2022 року). Максимальна похибка результатів опитування становить 2,4%.

Мова

Останнє опитування було в травні 2017 року, тому порівняння нових даних із попередніми дає змогу оцінити зміни за останні п'ять років, а особливо за минулі десять місяців – бо можна припустити, що найбільші зміни спричинила саме повномасштабна війна.

Яскраво вираженою зміною є зміною різке збільшення частки респондентів, які говорять у повсякденному житті переважно українською мовою, та відповідне зменшення частки російськомовців. У грудні 2022-го 41% респондентів зазначили, що спілкуються тільки українською мовою, ще 17% – "у більшості ситуацій" українською, натомість тільки російською говорять 6%, а переважно російською – 9% (ще 24% сказали, що вживають обидві мови "рівною мірою"). Порівняно з 2017-м частка повних і переважних україномовців збільшилася на 8%, а частка російськомовців зменшилася аж на 11%. Ще більше вражає регіональний розподіл: навіть на сході та півдні, судячи з відповідей, україномовців тепер не менше, ніж російськомовців (29% проти 27%).

Не менш важлива зміна полягає в тому, що тепер на роботі чи навчанні спілкуються українською не менше, ніж удома, а навіть трохи більше: про вживання тільки або переважно її заявили 68% тих, що працюють, а російської – 11%. Водночас відповіді на інше запитання показують, що переважна

більшість респондентів з усіх категорій населення воліють, аби держава ще й проводила політику, спрямовану на зміцнення позицій української мови.

Ідентичність

Дослідники поставили респондентам три запитання, які стосуються ідентичності. Опитаних просили відповісти, якою національністю вони "себе пов'язують" (зауважмо, йшлося про акт пов'язування, а не просто факт "належності"). 95% указали українську національність, менш як 2% – російську, 1% – і українську, й російську, а ще 2% – якусь іншу.

Відповіді на два інші запитання проливають світло на чинники зміни ідентифікації за національністю. Відразу після загального запитання про національність респондентам, які вказали українську, російську або подвійну, запропоновано точніше визначити свою ідентичність, розмістивши її на шкалі від чисто української – через різні гібриди – до чисто російської. "Тільки українцями" назвали себе 89%, "тільки росіянами" – 0,6%, а решта вибрали змішані з різним співвідношенням компонентів (здебільшого з перевагою українського).

Останнє запитання стосувалося критеріїв визначення національності, пропонуючи вибрати поміж спадковим (за національністю батьків або одного з батьків), громадянським ("за країною, в якій живу"), мовним ("за мовою, якою розмовляю") та атитюдним ("за моїм ставленням до цієї національності"). Раніше переважна більшість респондентів указували спадковий критерій – навіть коли змінювали національність з російської на українську, вочевидь керуючись громадянськими міркуваннями. Це посвідчувало тривкість советських уявлень про національність як спадкову категорію. Зумовлена повномасштабною російською агресією національна консолідація ці уявлення суттєво підважила. Якщо 2017 року 68% респондентів заявили, що просто успадкували національність від батьків чи одного з батьків, то 2022-го так сказали всього 48%. Це означає, що національність більше не є етнічною категорією, й розподіл за нею не відбиває "етнічного складу населення".

Халюк Марія Вікторівна,

*студентка 2 курсу, групи МВ-22001б,
гуманітарно-педагогічного факультету*

Науковий керівник:

Гольцов Андрій Геннадійович,

*Національний університет біоресурсів і природокористування України
м. Київ.*

ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ЦИВІЛІЗАЦІЙНА ІДЕНТИЧНОСТІ

Український народ нині відстоює своє право на існування. Усе частіше лунають обговорення щодо національної та цивілізованої ідентичності країни, що мала тривалий період бездержавности, народ якої

неодноразово зазнавав актів примусової асиміляції: лінгвоциди, винищення культурної спадщини та інтелігенції, депортації тощо.

Нині часто висловлюється думка, що під час такої екзистенційної боротьби культурні питання мають бути другорядними, а обговорення ідентичности, лиш розбурхує внутрішню ворожнечу. Одначе чи є етнос, а пак нація поняттями генетичними? Хоч серед науковців відбуваються ґрунтовні дискусії щодо їх вичерпних визначень. Проте найпопулярнішим серед них є підхід до етносу як до соціального явища, якому притаманні такі ознаки як самосвідомість, мова, культура, походження, територія, життєвий устрій тощо. Тоді як у сучасному розумінні націю часто описують як явище політичне – спільноту громадян, незалежно від етнічного походження, яких об'єднують політичні інтереси, усвідомлення своєї спільности з певною державною організацією, а також, як правило, має такі ознаки як: менталітет, історична пам'ять, мітологія, традиції, мова.

Як вже зазначалося, український народ мав довгий період бездержавности, тому можна сказати, що національна ідентичність нині лише формується, як на основі пережитого раніше, так і тепер досвідів, традицій. Довгий період Україна перебувала у сфері впливу Росії, що безумовно відзначилося на етнічній самоідентифікації, імперський період укорінив меншовартість у свідомості українців, що потім було посилено навмисною примітивізацією української культури, апропріацією історії та фальсифікацією історичних фактів, що вплинула на історичну пам'ять, пропагандою радянської ідентичности та демонізацією національної тощо.

Значним чином це позначилося й на національній свідомості, яка вже мала вияв в Українській революції 1917—1921 років. Тоталітаризм мав наслідки постійного страху висловлення, прояву позиції тощо. Однак, зараз український народ має шанс обрати іншу модель із власної історії.

Українській культура завжди тяжіла до збагачення європейськими тенденціями, утворюючи складні та унікальні стилі, які відображали зміни у свідомості народу. Саме такими стилями були козацьке бароко та український модернізм.

З часів Руси на землях сучасної України була традиція самоврядування: йдеться як про сільські громади, виборність посад та участь вірян у житті руської церкви, віче як вияв громадської волі, маґдебурзьке право у Руському королівстві. Нині ми спостерігаємо подібні тенденції у створенні та активній діяльності сучасних громад, висловленні позиції шляхом мирних зібрань, громадському контролі тощо. І це є надважливою рисою питомою українській ідентичності, яка безумовно має стати опорою для відбудови держави.

Україна має тяглу демократичну традицію, адже перебувала у складі конфедерації, що по суті мала представницьку демократію, що не є типовим для європейських держав того періоду. Паралельно існувала й козацька демократія, де старшина звітувала перед козацтвом та несла відповідальність за свої вчинки, а звичаєве право містило права та вольності. Тож українцям є питоме відстоювання своїх прав, про що зокрема свідчать утворені згодом

розгалужені та активні рухи, як ось націоналістичний або феміністичний...

Цікавим фактом є питомість українській мові фемінітивів, що свідчить про видимість жінки у суспільному житті. Саме свободу та демократію просувала українська інтелігенція 20 ст.

Відродження історичної пам'яті є надзвичайно важливим для повернення до властивих українському народу рис. Вторгнення Російської Федерації зламало для українців вибудований століттями міт про «триєдиний народ». Захисною реакцією українського народу стало прагнення до свого та виявлення саме перелічених вище рис, які безумовно характеризують Україну як європейську державу. Адже загальноєвропейські цінності стали частиною її ідентичності багато сторіч тому, ще до їх концептуалізації.

Інтеграція України до ЄС є важливим кроком як для самої держави, так усього європейського товариства. Адже вона є своєрідною брамою Європи, важливою частиною української ідентичності є активний захист своїх цінностей, коли є загроза. Водночас такого ідейного впливу не вистачає іншій частині європейського суспільства, які через відсутність війни вже не одне десятиліття та сприймають демократію та дотримання прав людини як невідчужну даність.

Для України євроінтеграція це можливість пришвидшити відновлення власних ідентичностей, адже національна тісно пов'язана з цивілізаційною. І саме заради цього варто пройти шлях змін та відмов від звичних та зручних радянських моделей.

Міщенко Руслана Романівна
студентка 1 курсу 1 групи
факультету харчових технологій та
управління якістю продукції АПК
Науковий керівник:
доцент Тепла Оксана Миколаївна,
Національний університет біоресурсів
і природокористування України,
м. Київ

УКРАЇНСЬКА ІДЕНТИЧНІСТЬ І ВІЙНА

Час кривавої борні за нашу свободу, ідентичність і мову утверджує міжнародний статус України як борця за незалежність вільного світу. Знані незалежні міжнародні медіа, прискіпливіше вивчають Україну. Тема нескорених, мужніх, готових до самопожертви за свою землю і національну гідність – серед головних.

Перша хвиля зарубіжних аналітичних матеріалів була, здебільшого, фактологічною. З 24 лютого 2022 року осмислення війни в Україні набуло інших контекстів, адже вона – і за національну ідентичність, і за мовні кордони, і за територію людини, і про майбутнє світу. Іноземні медіа,

пророкуючи перемогу України, пишуть про переможну ходу української мови. Дерусифікаційний контекст як очевидний маркер досягнення постколоніальних практик – серед вагомих чинників, який постійно вивчають провідні дослідники. Взірцем може слугувати стаття Джеймі Деттмера «Ціна дерусифікації України», опублікована на сторінках POLITICO Europe. Автор зазначає, Україна захищає свою національну ідентичність, територіальну цілісність та суверенітет, і кінця тому не видно. Війна принесла масову руйнацію: міста та будівлі розгромлені, сім'ї травмовані та відірвані від коріння, засоби до існування перевернуті, втрачені та оплакувані чимало життів. Але тепер відбувається інша трансформація- в українських серцях.

Хурналіст також справедливо зазначає, що в Україні процес дерусифікації прискорився з початком повномасштабного вторгнення, і це є “заслугою” путіна та його режиму..

Отже, зміцнюючи фундамент національної ідентичності, ми крокуємо до Перемоги України.

Макарчук Вікторія Петрівна
студентка 1 курсу 1 групи
факультету харчових технологій та
управління якістю продукції АПК
Науковий керівник:
доцент Тепла Оксана Миколаївна,
Національний університет біоресурсів
і природокористування України,
м. Київ

УКРАЇНСЬКА МОВА ЯК ОСНОВА НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ

У сучасних умовах глобалізації питання збереження національної ідентичності українства набуває особливої ваги. Адже від цього залежить подальший шлях української нації та розвиток української держави. З серпня 2006 р. в Універсалі національної єдності було запропоновано об'єднати зусилля громадськості для реалізації багатьох напрямів національного поступу, зокрема, всебічного розвитку та функціонування української мови як основи самоідентифікації народу й держави, розвитку культури та відродження духовності Українського народу, забезпечення цілісності мовно-культурного простору.

Полідисциплінарне вивчення національних мов різних народів світу бере початок з другої половини ХІХ ст. Було з'ясовано, що мова, як система знаків, яка слугує засобом людського спілкування, усвідомлення та вираження психічної реальності, виникла стихійно у людському суспільстві. Слово стало проміжною ланкою між предметами і явищами довкілля та людиною, що прагнула пізнати світ. Володіння мовою є однією з найважливіших рис людської психіки, це ознака, що дає підстави для виділення людини зі світу

тварин. Крім того, мова є одночасно й запорукою розвитку культури та суспільства, і продуктом людської культури.

Мова надзвичайно тісно пов'язана з національною культурою та національною ідентичністю, адже історія будь-якої мови збігається з історією конкретного народу та його культури. Національна ідентичність – це найбільш повна ознака людської соціальності.

Відомо, що мова відображає етнонаціональну специфіку як окремої особистості, так і культури народів світу. Отже, мова тісно пов'язана з мисленням і психологією людини, із суспільною і масовою свідомістю, з життєдіяльністю етнічних спільнот і модерних націй, з історією народів і їхніми звичаями. В онтологічному та етнопсихологічному плані мова постає як один з найважливіших феноменів національної культури.

Нині проблема української мови як єдиної державної мови та мови засобів масової інформації є настільки гострою, що постає на рівні питання національної безпеки держави.

Кром Анастасія Вікторівна
студентка 1 курсу 1 групи
факультету харчових технологій та
управління якістю продукції АПК
Науковий керівник:
доцент Тепла Оксана Миколаївна
Національний університет біоресурсів
і природокористування України,
м. Київ

РОЗУМІННЯ МОВНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ

Наукові підходи до вивчення різновидів ідентичності є актуальними і дискусійними в гуманітарних науках упродовж десятиліть. Розмаїтість предметного поля, поєднання та різновекторність підходів до тлумачення цього терміна зумовлює також його динаміку та мінливість.

Окрему увагу варто звернути на категорію мовної ідентичності. У цьому контексті важливі є роздуми Дж. Фішмана, що одні й ті ж суспільства можуть використовувати різну логіку щодо мовної ідентичності залежно від історичного періоду розвитку своєї нації.

Стрижнем поняття мовна ідентичність є кореляція зв'язків мови та інших видів ідентичностей (етнічної, національної, територіальної). Змістове наповнення категорії „мовна ідентичність” також тісно перегукується з геополітичною ситуацією. в контексті викликів сучасного світу – з одного боку, глобалізація і мобільність, з іншого – збереження мовного розмаїття – актуалізуються потреби соціолінгвістичного аналізу мовної ідентичності в контексті різних мовних ситуацій.

Україна з огляду на етнічну структуру населення (за переписом 2001 року – 77,8% громадян етнічні українці) в контексті теорії мовної ідентичності (кількість представників певного етносу дорівнює кількості мовців) належить

до типу одномовних національних держав з високим коефіцієнтом мовної ідентичності, коли нація, етнос, мова, держава перебувають в одній площині і взаємодоповнюють одне одного, а в мовній практиці громадян збігаються: державна мова, мова повсякденного спілкування, етнічна мова. Однак етнічна структура й етномовна структура українського суспільства суттєво різняться. Про це свідчать принаймні такі факти: 62,5% білорусів, 83% євреїв, 88,5% греків, 64,7% німців, 58,7% татар 30,3% болгар, що мешкають в Україні, назвали рідною російську мову; 71% українських поляків назвали рідною українську мову, 15,6% – російську, і тільки 13,4% – польську .

Отже, пошук рівноваги між загальнонаціональною та етномовною ідентичністю є одним із пріоритетів мовної політики, що базується на вже згаданих основних європейських засадах мовного планування.

Чистякова Олена Сергіївна

студентка 2 курсу 2 групи

юридичного факультету

Науковий керівник:

Національний університет біоресурсів

і природокористування України

м. Київ

СИСТЕМА ВИХОВАННЯ І СИСТЕМА ОСВІТИ У ФОРМУВАННІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ

Формування української національної ідентичності є важливим елементом виховання громадян-патріотів. Освіта на сьогоднішній день спрямована на цю мету, а використання сучасних методів формування ідентичності є ключовим завданням у системі підвищення кваліфікації. Лише на ціннісній основі можливе усвідомлення української національної та громадянської ідентичності молодого покоління. Національна ідентичність – це складне й багатогранне поняття, яке охоплює усвідомлення себе частиною певної нації, етносу, культурної групи. Вона формується протягом життя людини під впливом різноманітних чинників, серед яких важливе місце посідають система виховання та система освіти.

Постановкою проблеми у сучасному світі, де глобалізація та міграція стають дедалі поширенішими, питання формування національної ідентичності набуває особливої актуальності. Особливо це стосується України, яка протягом своєї історії неодноразово стикалася з викликами щодо збереження власної ідентичності. В умовах глобалізації та інформаційного суспільства система виховання та система освіти відіграють ключову роль у формуванні національної ідентичності молодого покоління. Саме через ці системи відбувається передача знань про історію, культуру, мову та інші цінності нації. Однак, наразі система виховання та система освіти в Україні не завжди в повній мірі виконують цю функцію. Існує ряд проблем, які заважають ефективному формуванню національної ідентичності у молоді.

Метою цієї роботи є дослідження ролі системи виховання та системи освіти у формуванні національної ідентичності в Україні. У рамках даної роботи буде проведено аналіз сучасного стану системи виховання та системи освіти в Україні з точки зору їх впливу на формування національної ідентичності. Також буде досліджено досвід інших країн у цій сфері та запропоновано рекомендації щодо покращення ситуації в Україні.

Українська національна ідентичність громадян України є важливою темою в сучасному українознавчому дискурсі, особливо в контексті гібридної війни, яку Росія розпочала проти України. Формування національної ідентичності є важливим явищем не тільки для України, але й для всього світу. Зазначається, що з часів отримання незалежності в 1991 році українцям ще не вдалося повністю перебороти радянську ідентичність з її "дружбою народів" та російською культурою. Багато громадян України мають спотворене уявлення про свою історію та державні традиції, пов'язані з історичними міфами та героями. Встановлено, що держава повинна розробити політику формування української національної ідентичності, яка буде втілюватися в системі освіти та виховання молодого покоління. Вчені наголошують на пріоритетності освіти як основного фактора формування сучасної української національної ідентичності, яка є основою національного розвитку, безпеки та консолідації суспільства. Освіта є ключовим інструментом для збереження єдиного соціокультурного простору України, формування цінностей, громадянськості та патріотизму. Українська освіта сьогодні рухається від деідеологізації до гуманізації та національної орієнтації відповідно до європейських стандартів. Особлива увага приділяється реалізації освітніх стратегій, таких як Національна стратегія розвитку освіти на 2012-2021 роки, Стратегія національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки, Стратегія сталого розвитку "Україна - 2020" та інші [3].

Освіта та виховання виступають як ключові фактори у формуванні національної ідентичності. Ці процеси надають можливість молодому поколінню розуміти свою культурну спадщину, традиції, історію та мову. Шляхом систематичного впливу освіти на учнів у навчальних закладах та виховання в сімейному середовищі, індивід може освоїти цінності й усвідомлення, що формують його національну ідентичність.

У контексті глобалізації та міжкультурного обміну, зростає важливість збереження національної ідентичності. З одного боку, глобальні тенденції можуть призвести до розмивання традиційних цінностей та культурних особливостей. З іншого боку, це надихає до розвитку нових методів виховання та освіти, спрямованих на підтримку унікальності національної ідентичності в умовах глобального середовища [4].

Мова та історія відіграють важливу роль у формуванні національної самосвідомості. Мова є не лише засобом спілкування, але й ключовим атрибутом культурної ідентичності, що сприяє збереженню та розвитку унікальної культурної спадщини. Історія, у свою чергу, допомагає розуміти коріння та еволюцію нації, закладаючи основи для формування національної ідентичності.

Для ефективного формування національної ідентичності через систему виховання та освіти необхідно розвивати спеціальні освітні програми, які враховують унікальні аспекти культури та історії нації. Також важливо забезпечити належне використання мовних програм та підтримку мовної політики, спрямованої на збереження національної мови як ключового елемента ідентичності.

Система виховання і освіти відіграють критичну роль у формуванні національної ідентичності. Їх ефективне використання сприяє зміцненню культурного самовизначення та підтримці національної спадщини. Проте, у змінному світі, де міжнародні взаємодії швидко зростають, важливо розробляти та вдосконалювати освітні підходи, що сприяють збереженню та розвитку національної ідентичності в умовах глобалізації.

Система виховання та система освіти відіграють ключову роль у формуванні національної ідентичності молодого покоління. Саме через ці системи відбувається передача знань про історію, культуру, мову та інші цінності нації. Однак, наразі система виховання та система освіти в Україні не завжди в повній мірі виконують цю функцію. Існує ряд проблем, які заважають ефективному формуванню національної ідентичності у молоді [1].

Національна ідентичність – це основа єдності та самоідентифікації українського народу. Її формування є ключовим завданням для збереження культурної спадщини, мови та цінностей нації. Система виховання та система освіти відіграють у цьому процесі вирішальну роль. На жаль, наразі система виховання та система освіти в Україні не завжди в повній мірі виконують свою функцію щодо формування національної ідентичності у молоді. Існує ряд проблем, які потребують вирішення. Для покращення ситуації необхідно:

1. Вдосконалити навчальні програми, включивши до них більше інформації про історію, культуру та мову України;
2. Розробити єдину концепцію виховання національної ідентичності;
3. Забезпечити підготовку педагогічних кадрів до роботи з формування національної ідентичності учнів;
4. Протистояти російській пропаганді;
5. Залучити батьків до виховання національної ідентичності дітей [2].

Вирішення цих проблем потребує комплексних зусиль з боку держави, освітніх закладів, громадських організацій та самих українців. Формування національної ідентичності – це не статичний процес. Він триває протягом життя людини і постійно змінюється під впливом нових обставин.

Тому важливо, щоб система виховання та система освіти були динамічними та гнучкими, щоб вони могли адаптуватися до нових викликів та потреб суспільства. Тільки спільними зусиллями ми зможемо виховати нове покоління українців, яке буде пишатися своєю країною, її історією та культурою, і буде готове до її захисту.

Література:

1. Піонтковська Д. В. Психологічні особливості розвитку національної ідентичності студентської молоді : дис. ... канд. психол. наук: 19.00.07. Кам'янець-Подільський, 2017. 195 с.
2. Піонтковська Д. В. Особливості валентності національної ідентичності студентської молоді. Психологічні перспективи. 2014. Вип. 24. С. 263–272.
3. Співак Л. М., Піонтковська Д. В. Вікова динаміка національної самоідентичності особистості в юності. Вісник ХНПУ імені Г.С. Сковороди. «Психологія». 2014. Вип. 49. С. 145–153.
4. Терещенко К. В. Національна ідентичність як складова системи соціальної ідентичності особистості. Вісник післядипломної освіти. Київ. 2017. № 1(2). С. 392–399.

Даценко Анастасія Олександрівна,

студентка 2 курсу, 3 групи

юридичного факультету

Науковий керівник:

канд. філос. наук, доц.

кафедри філософії та міжнародної комунікації

Лаута О. Д.

Національний університет біоресурсів

і природокористування України

м. Київ.

МОВА ЯК КОМПОНЕНТ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ

Знання мови є надзвичайно важливим у наші дні, коли моральні та етичні принципи переосмислюються та національна самосвідомість народу відроджується. Мова охоплює всі сфери суспільного життя. Освіта, наука, мистецтво, театр і побутова культура пов'язані з мовною політикою та вихованням. Рідна мова є виразом національної культури та патріотизму. Кожна нація повинна приділяти велику увагу захисту своєї рідної мови та поваги до неї. Українська мова – це мова нації, а не простої людини. Це мова нації, яка має право на самостійний розвиток і не може бути зайнята ніким іншим.

Культурно-мовний чинник як засіб національної ідентичності та консолідації української нації завжди буде принциповим питанням. Українська нація постає на основі цінностей автохтонного українського етносу, його мови, символіки, віри, звичаїв, традицій, а відтак саме українська мова, а не мови меншин чи російська мова, дає підстави для національної консолідації та усвідомлення українським народом власної національної ідентичності. «Йдеться про забезпечення кожному українцеві природного права повернутися до національного джерела, до національного буття. Відомо, щоб дитина успадкувала національно-духовні якості свого народу, його

ментальність, її слід виховувати саме рідною мовою. Не можна виховати повноцінного поляка англійською мовою, так само і духовно багатого українського патріота мовою російською. Рідна мова формує тих, хто нею говорить, накидає їм певні погляди на світ, на взаємини між людьми, що вироблені нацією за довгий шлях її формування. У мові сконцентрований спільний світогляд народу, набутий досвідом багатьох поколінь» [1, с. 79]

Окрему увагу слід звернути на показник респондентів, для яких важко визначити, яка мова є рідною. Для свідомого громадянина поняття мови є очевидним, адже це мова роду, мова, з якою пов'язане пізнання світу з дитинства, якою мислиш, з якою відчуваєш духовний зв'язок тощо. Рідна мова виступає своєрідним ланцюгом, який пов'язує окрему особистість із групою, громадою, єднає сучасне покоління з минулим. Тобто через мову формуються основні засади світосприйняття, ставлення до себе, як члена спільноти, вона формує колективну пам'ять тощо. Відсоток таких громадян і в 2021 році становив 2,6%. Втрачаючи цей зв'язок з мовою, поступово відбувається руйнація ідентичності окремої особистості, групи і нації загалом. «Якщо нівелюється роль мови як основного чинника формування ідентичності, відбувається етнічна асиміляція: втрачаючи мову, народ перестає психологічно усвідомлювати свою ідентичність, культурну самобутність й окремішність і поповнює кількісно інші, мажоритарні етноси». [2, с. 34]

Ряд політологів, культурологів, істориків стверджували, що існування національної мови становить основу національної ідеології. У той же час інші вчені вважали, що національні мови не були дані спочатку, а були створені народами в результаті формування національної ідеології та національної самосвідомості. Як приклад можна привести формування мовного простору Британських островів, яке протягом багатьох століть представляло собою змішання місцевих діалектів (германських або кельтських за походженням). Тільки в епоху Відродження і Нового Часу люди створили письмовий варіант (літературний) англійської, ірландської, шотландської, валлійської мов. При цьому співіснування в Шотландії двох окремих мов – гельської і шотландської – не сприяло, а перешкоджало розвитку мовного націоналізму і національної самосвідомості. Очевидно, що національна мова і створення національної ідентичності – взаємопов'язані. [3, с. 136]

Отже мова не лише інструмент комунікації, вона є ключовим елементом національної ідентичності та культурного самовизначення. Її захист та розвиток є обов'язком кожного громадянина, оскільки втрата мовної ідентичності може призвести до втрати колективної свідомості і культурної спадщини. Відтак, збереження та підтримка рідної мови сприяє національній консолідації та збереженню унікальності кожного народу.

Література

1. Драгомирецька М. **МОВА ЯК ЗАСІБ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ТА КОНСОЛІДАЦІЇ**. *Збірник наукових праць за матеріалами всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною*

участю „Тоталітаризм як система знищення національної пам'яті “. 2020. 79-80.

2. РЕВУЦЬКА С. МОВА ЯК СКЛАДОВА НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ У КОНТЕКСТІ НАЦБЕЗПЕКИ. *Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. Філологія*. 2023. № 3. С. 30–37. URL: <https://doi.org/10.32689/maup.philol.2022.3.6> (дата звернення: 04.05.2024).

3. Косович О. Мова та національна ідентичність : монографія. Тернопіль : ФОП Осадца Ю. В, 2019. 203 с.

*Жуматій Крістіна Василівна,
студентка 3ст курсу, групи СПГ2103 ННІ Лісового та Садово-
паркового господарства
Науковий керівник:
Лаута Олена Дмитрівна
Національний університет біоресурсів і природокористування
України м. Київ.*

МОВА ЯК КОМПОНЕНТ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ

Мова є важливою частиною нашого культурного характеру. Він відображає нашу історію, цінності та традиції. Національна ідентичність у полікультурному суспільстві є важливою складовою національної ідентичності. Це допомагає ідентифікувати та розрізняти різні культури, які вносять свій внесок у багату спадщину країни. Розуміння ролі мови в національній ідентичності має вирішальне значення для створення гармонійних та інклюзивних суспільств.

Мова є важливою складовою національної ідентичності в мультикультурних суспільствах. Це спосіб спілкування, який передає думки, почуття та цінності спільноти від одного покоління до іншого. Мова не тільки полегшує спілкування, але й є відображенням культурної спадщини та історичного походження. За допомогою мови люди виражають свої вірування, звичаї, традиції та спосіб життя. Тому розуміння ролі мови у формуванні національної ідентичності є важливим для розуміння розмаїття культур і суспільств у всьому світі.

Мова – це більше, ніж просто засіб спілкування; це також символ національної гордості та ідентичності. Його часто використовують як маркер культурної ідентичності, визначаючи, хто є частиною певної групи, а хто ні. Національна ідентичність визначається мовою, звичаями та традиціями та спільною історією людей, які живуть у певному місці.

У мультикультурних суспільствах, де співіснують люди різного етнічного та мовного походження, мова може бути як джерелом єдності, так і

осередком конфлікту. Можливість говорити спільною мовою створює відчуття єдності та спільної ідентичності. Однак нездатність ефективно спілкуватися може призвести до непорозумінь і ізоляції. Мова має значний вплив на національну ідентичність і єдність. Спільна мова може об'єднати людей і створити відчуття приналежності та спільності. Країни з однією домінуючою мовою, такі як Японія чи Франція, як правило, мають сильніше почуття національної єдності, ніж країни з кількома офіційними мовами чи діалектами, такі як Швейцарія чи Індія. Мова також може бути використана як інструмент сприяння національній єдності. У деяких країнах уряди можуть заохочувати певні мови за допомогою таких політик, як мовна освіта, медіа та закони, такі як офіційні мови. Це може створити почуття національної ідентичності та гордості серед громадян, які розмовляють цією мовою.

З іншого боку, мова також може бути джерелом розколу та конфлікту в мультикультурних суспільствах. У деяких випадках мовні меншини можуть відчувати себе виключеними або дискримінованими в суспільстві, яке віддає перевагу домінуючій мові. Це може призвести до напруженості та навіть насильства, про що свідчать мовні конфлікти між франкомовними валлонськими та нідерландськомовними фламандськими громадами Бельгії.

Загалом мова відіграє життєво важливу роль у формуванні національної ідентичності та солідарності в мультикультурних суспільствах. Уряди та суспільства повинні переглянути мовну політику та практику, щоб переконатися, що вони сприяють включенню та різноманітності, а не розділенню та виключенню. Мова є одним із найважливіших елементів національної ідентичності. Це важливий символ культури та спадщини і часто є об'єднуючою силою в країні. Мова — це засіб спілкування, який об'єднує людей, і часто це перше, що спадає на думку, коли ми думаємо про нашу культурну ідентичність. Насправді мова настільки тісно пов'язана з національною ідентичністю, що інколи стає предметом політичних дебатів. У мультикультурних суспільствах національна ідентичність може бути складним питанням.

У багатьох країнах розмовляють кількома мовами та діалектами. Це може призвести до напруженості та розбіжностей між різними етнічними та мовними групами. Наприклад, у Канаді як французька, так і англійська є офіційними мовами, і по всій країні вживаються зусилля для просування двомовності та поваги до обох мов. Крім того, в Індії більше 22 офіційних мов, визнаних урядом, і багатьма іншими, якими розмовляють різні етнічні групи. У цьому контексті мова стає потужним символом регіональної ідентичності та використовується різними групами для утвердження культурної та політичної автономії. Незважаючи на виклики мультикультуралізму, мова залишається невід'ємною частиною національної ідентичності. Це потужний інструмент для об'єднання людей і захисту культурної спадщини, а також часто є першим кроком до розуміння та поваги до інших культур.

Голбан Оксана Вікторівна
студентка 1 курсу 1 групи
факультету харчових технологій та
управління якістю продукції АПК
Науковий керівник:
доцент Тепла Оксана Миколаївна
Національний університет біоресурсів
і природокористування України,
м. Київ

ЗМІНИ В МОВНІЙ ІДЕНТИЧНОСТІ УКРАЇНЦІВ ПІСЛЯ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ

Російська агресія проти України спричинила суттєві зміни у розумінні української національної ідентичності, характер яких можна вивчати кількісними та якісними методами. Соціологічні дослідження переважно охоплюють два головні виміри ідентичності: її пріоритетності (salience) щодо інших ідентичностей респондентів та її змісті, тобто значенні, якого люди надають своїй гаданій належності до української нації. Так, за результатами соціологічних досліджень, 61% усіх респондентів вважають пріоритетною свою ідентичність як громадян України, тоді як лише 21% уважав себе передусім мешканцями свого міста чи села, а 9% – свого регіону (інші ідентичності набрали менше 5. Коли респондентів запитали, які з наведених двадцяти слів найкраще їх характеризують, і попросили вказати не більш як три, 47% назвалися українцями, 45% – чоловіками або жінками, 28% – мешканцями свого міста або села, 26% – православними, 16% – мешканцями свого регіону, 11% – пенсіонерами, а 7% – патріотами (решта характеристик набрали менш як 5%). Безсумнівно, що це самоокреслення є в сьогоденній Україні одним із найпріоритетніших. Водночас ця пріоритетність не є однаковою для всіх частин країни: на Заході та в Центрі вона безперечна, в південних і східних областях національна ідентичність поступається лише гендерній, а от на Донбасі вона набагато слабша ще й за регіональну, місцеву та православну. Крім того, якщо в західних і центральних областях пріоритетність цієї ідентичності збільшилася між двома опитуваннями, то на Донбасі, навпаки, зменшилася, натомість сильнішою стала ідентифікація зі своїм регіоном, який донбасці, отже, дедалі більше відрізняють від решти України. Це можна пояснити, зокрема, тим фактом, що у вересні 2014 року близько половини цього регіону перебувало під контролем проросійських сепаратистів, які намагалися розірвати всі зв'язки Донбасу з Україною. Дискусії у фокус-групах допомагають пояснити, чому національна ідентичність стала для більшості українців пріоритетнішою та чому вона залишається для деяких із них проблематичною. Оскільки національна ідентичність пов'язана не лише з нацією, а й з державою, то громадяни, невдоволені нинішньою політикою держави, менш схильні декларувати таку ідентичність, аніж ті, хто цю політику схвалює. Крім того, сприйняття

перемоги Майдану як вияву влади народу вирішувати свою долю сприяло тіснішій ідентифікації з цим народом Варто зауважити, що ставлення до української мови покращилося приблизно такою самою мірою, як до Державного гімну й прапора, з чого можна виснувати, що українці сприймають державну мову не лише з правового погляду, тобто як мову держапарату, а й із символічного, як національний атрибут.

Міщенко Руслана Романівна
студентка 1 курсу 1 групи
факультету харчових технологій та
управління якістю продукції АПК
Науковий керівник:
доцент Тепла Оксана Миколаївна,
Національний університет біоресурсів
і природокористування України,
м. Київ

УКРАЇНСЬКА ІДЕНТИЧНІСТЬ І ВІЙНА

Час кривавої борні за нашу свободу, ідентичність і мову утверджує міжнародний статус України як борця за незалежність вільного світу. Знані незалежні міжнародні медіа, прискіпливіше вивчають Україну. Тема нескорених, мужніх, готових до самопожертви за свою землю і національну гідність – серед головних.

Перша хвиля зарубіжних аналітичних матеріалів була, здебільшого, фактологічною. З 24 лютого 2022 року осмислення війни в Україні набуло інших контекстів, адже вона – і за національну ідентичність, і за мовні кордони, і за територію людини, і про майбутнє світу. Іноземні медіа, пророкуючи перемогу України, пишуть про переможну ходу української мови. Дерусифікаційний контекст як очевидний маркер осягнення постколоніальних практик – серед вагомих чинників, який постійно вивчають провідні дослідники. Взірцем може слугувати стаття Джеймі Деттмера «Ціна дерусифікації України», опублікована на сторінках POLITICO Europe. Автор зазначає, Україна захищає свою національну ідентичність, територіальну цілісність та суверенітет, і кінця тому не видно. Війна принесла масову руйнацію: міста та будівлі розгромлені, сім'ї травмовані та відірвані від коріння, засоби до існування перевернуті, втрачені та оплакувані чимало життів. Але тепер відбувається інша трансформація- в українських серцях.

Журналіст також справедливо зазначає, що в Україні процес дерусифікації прискорився з початком повномасштабного вторгнення, і це є “заслугою” путіна та його режиму..

Отже, зміцнюючи фундамент національної ідентичності, ми крокуємо до Перемоги України.

Гасюк Марина Іванівна
студентка 1 курсу 1 групи
факультету харчових технологій та
управління якістю продукції АПК
Науковий керівник:
доцент Тепла Оксана Миколаївна
Національний університет біоресурсів
і природокористування України,
м. Київ

УКРАЇНСЬКА НАЦІЯ ТА МОВА ЗА ЧАСІВ БЕЗДЕРЖАВНОСТІ Й ДЕРЖАВНОСТІ

Схоже до інших народів, що не мали власної державності, українці традиційно характеризували себе за етнокультурною спільністю, а не за громадянською належністю. Коли в XIX столітті народницька інтелігенція намагалася вживити національну свідомість переважно селянським масам, саме мову вона проголошувала визначальною рисою, що відрізняла українців від інших народів і водночас об'єднувала українство імперій Романових і Габсбургів.

Водночас дедалі активніше запровадження російської як мови міжетнічного спілкування та централізованого правління зробило її в останні десятиліття радянщини мовою повсякденного спілкування великої частини людей, котрі етнічно ототожнювали себе з українством, порушуючи у такий спосіб усталений зв'язок між мовою та ідентичністю.

Після проголошення незалежності Україна мала узгодити свою постімперську репрезентацію як національної держави з імперською спадщиною багатоетнічності й багатомовності. Хоча члени всіх етнічних спільнот одержали рівні політичні й соціальні права, влада декларувала символи, історію та мову титульної більшості як спільні для всіх громадян нової держави, котру вона представляла, як здійснення права української (етно)нації на самовизначення. Крім того, влада намагалася применшити роль етнічності як чинника соціальної організації; зокрема, було припинено радянську практику реєстрації «національності» в особових документах. Ця політика сприяла масовому сприйняттю української нації як спільноти всіх громадян незалежно від походження й водночас поступовому прийняттю українських етнокультурних символів як важливих ознак нації.

За результатами соціологічних досліджень, що мали на меті означити важливі риси справжнього українця, громадянські характеристики (повага до законів, громадянство та сприйняття України як батьківщини) мали набагато більшу підтримку, ніж мова, етнічне походження чи релігійна належність. Про таке особливе розуміння української нації свідчила й дедалі більша готовність осіб, що належали до нацменшин, декларувати в переписах та опитуваннях українську «національність», що набувала рис вже не стільки етнічної ідентичності, як громадянської. Водночас молоде покоління часів

незалежності, здебільшого сприйняло нове тлумачення цих символів як важливого складника національної ідентичності.

Бочарнікова Вероніка Вікторівна
студентка 1 курсу 1 групи
факультету харчових технологій та
управління якістю продукції АПК

МОВА ЯК ГОЛОВНА ОЗНАКА ІДЕНТИЧНОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ

Мовне питання в Україні у теперішній час потребує особливої уваги. Саме мова вирізняє нас проміж інших, саме мова поєднує нас, саме мова є «символічним ключем до національної культури». Розглянута проблема належить до найскладніших питань. Мова є стрижневим елементом на кожному щаблі розвитку держави. Становлення і розвиток народу тісно переплітається з формуванням його мови. Жодне суспільство, на якому б рівні воно не було, не може існувати без мови. Оскільки мова – явище суспільне, то не лише загибель суспільства призводить до зникнення мови, а й умирання мови спричиняє зникнення нації, яка не вберегла своєї мови.

Нині, в непростий час для України й українців, відроджується національна самосвідомість народу, знання рідної мови набуває особливого значення. Рідна мова є одним із найважливіших засобів формування патріотичних почуттів, гордості за свій народ, вона є виявом національної культури. При цьому мову трактують як творча практика особистостей, які спілкуючись між собою, розвивають свій генофонд, орієнтуючись як на власні надбання, так і на зовнішньомовні запозичення, зберігають у ній культуру попередніх поколінь і вносять свою відповідно до розвитку цивілізації

Неперервна мовна освіта має забезпечувати такий рівень оволодіння державною мовою, який сприятиме використанню нею всіх суспільних функцій, а також функцій мовного розвитку особистості.

Котляр Анастасія Денисівна,
студентка 3 курсу скороченого терміну, групи СПГ-2103
факультету садово-паркового господарства

Науковий керівник:
Лаута Олена Дмитрівна
Національний університет біоресурсів
і природокористування України
м. Київ.

НАЦІОНАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ ТА ПАТРІОТИЗМ: ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ТА ВІДМІННОСТІ

Національна ідентичність та патріотизм є двома взаємопов'язаними, проте відмінними поняттями, що відіграють важливу роль у формуванні та

розвитку українського суспільства. Хоча вони часто виступають у тісному зв'язку, існують також певні відмінності між цими феноменами.

Національна ідентичність, за визначенням дослідника Е. Сміта, є "безперервним усвідомленням приналежності до певної нації, яке передбачає деякі загальні якості, об'єднуючі цінності, традиції, територію та історичну долю" [1]. Іншими словами, національна ідентичність ґрунтується на усвідомленні своєї приналежності до певної національної спільноти, її культури, історії та цінностей.

Патріотизм, у свою чергу, можна визначити як любов та відданість своїй Батьківщині, повагу до її історії, культури та традицій, а також готовність захищати її інтереси. Як зазначає дослідник В. Крисаченко, патріотизм є "моральним принципом, соціальним почуттям, змістом свідомості та самосвідомості особистості і виражається в її практичній діяльності" [2].

Григорій Ващенко вважав, що у формуванні національно-культурної ідентичності слід опиратися на стихійний, несвідомий і свідомий патріотизм. На його думку, «несвідома любов до Батьківщини полягає в тому, що людина органічно зростає з рідною природою, своїми землями, в першу чергу зі своєю родиною і сусідами, з національними традиціями, світоглядом і мовою. Ця любов, будучи навіть стихійною, несвідомою, часто досягає великої напруженості» [3]. Ця любов стає основою свідомої любові до Батьківщини, справжнього патріотизму. Справжній патріот любить свою Батьківщину такою, якою вона є, не відвертаючись від неї в щасті в і біді. «Справжній патріот, – писав Г. Ващенко, – не обмежується пасивною любов'ю до свого краю і народу, до його сучасного й минулого, до його мови й культури. Він активно працює для свого народу, прагнучи підняти його культуру й добробут, перетворювати його негативні риси й вдосконалювати риси позитивні» [4].

Взаємозв'язок між національною ідентичністю та патріотизмом полягає в тому, що сильна національна ідентичність часто слугує підґрунтям для формування патріотичних почуттів та мотивацій. Адже людина, яка усвідомлює свою приналежність до певної нації, її історію та культуру, природно відчуває прив'язаність та любов до своєї Батьківщини, що є ядром патріотизму.

Проте, національна ідентичність та патріотизм не є тотожними поняттями. Національна ідентичність має більш когнітивний та емоційний характер, тоді як патріотизм передбачає також певні дії та вчинки на захист інтересів своєї країни. Крім того, патріотизм може проявлятися не лише на рівні нації, а й на рівні держави чи певного регіону.

В українському контексті зв'язок між національною ідентичністю та патріотизмом був особливо помітним у часи боротьби за незалежність та в період після здобуття незалежності у 1991 році. Як зазначає дослідниця Л. Нагорна, "в умовах становлення незалежної держави національна ідентичність українців значною мірою формувалася на основі патріотичних почуттів та прагнень" [5].

Водночас, слід пам'ятати, що хоча національна ідентичність та патріотизм часто йдуть пліч-о-пліч, вони не є абсолютно рівнозначними

поняттями. Можливі ситуації, коли людина ідентифікує себе з певною нацією, проте не виявляє активного патріотизму, або навпаки – діє патріотично задля благополуччя своєї країни, не повністю усвідомлюючи її культурну та історичну самобутність.

Підсумовуючи, національна ідентичність та патріотизм є тісно пов'язаними феноменами, що часто підсилюють один одного. Проте, вони не є абсолютними синонімами, а радше взаємодоповнюючими складовими формування та розвитку нації та держави.

Література

1. Сміт Е.Д. Національна ідентичність. Київ: Основи, 1994. 223 с.
2. Крисаченко В.С. Українські національні традиції. Київ: Знання, 2000. 89 с.
3. Ващенко, Г. Виховання волі і характеру. Боффало-Мюнхен, 1957.
4. Ващенко, Г. Виховний ідеал. Полтава: Полтавський вісник, 1994.
5. Нагорна Л.П. Національна ідентичність в Україні. Київ: ІІЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2002. 272 с.